

DE

DELAVSKA ENOTNOST

6. JUNIJA 1970 — ŠT. 22 — L. XXVII

OBČNI ZBOR OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V KRŠKEM:

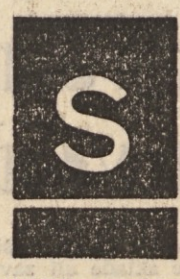
Odgovor, žal, ni razveseljiv

Minulo soboto je bil v Krškem občni zbor občinskega sindikalnega sveta, na katerem so delegati, izvoljeni v osnovnih sindikalnih organizacijah, ocenili delo sveta in svoje občinske organizacije v minulih dveh letih. Predvsem so govorili o gospodarskih razmerah; o težavah, s katerimi se srečujejo kot samoupravljalci in ki si jih povzročajo sami — z neprehtnimi odločitvami, ki jim botruje samoupravljalvska nezrelost; in o fistihih problemih, ki jih sami ne morejo rešiti, ker jih tudi sami niso povzročili.

vplivajo na gospodarske rezultate. Reš je sicer, da so na tržišču konjunkturne težnje, ki jih nekatere naše delovne organizacije zadovoljivo izkoriščajo, so pa težave v večjih delovnih organizacijah, ki zaradi pomanjkanja surovin in reprodukcijskega materiala ne dosegajo takih proizvodnih učinkov, kot bi jih sicer lahko. Tako moramo ugotoviti, da je bila fakturirana realizacija do 31. marca letošnjega leta dosežena s 87 milijoni dinarjev, v istem obdobju lanskega leta pa s 85 milijoni dinarjev, torej letos komaj za 2,5 odstotka več, kar pomeni za 11,7 odstotka manj, kot je bilo predvideno v letošnjem načrtu gospodarskega razvoja naše občine.

Tudi materialni stroški rastejo hitreje kot družbeni proizvod (Nadaljevanje na 4. strani)

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/1
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGES, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

PLENARNA SEJA RS ZSS:

S programskim dokumentom moramo točno povedati, kaj sindikati hočejo doseči

Plenum RS je izoblikoval stališča sindikatov do predlaganih sprememb pokojninskega in invalidskega zavarovanja ● Verificiran je dokument »Politični cilji in naloge slovenskih sindikatov« ter osnutek statuta Zveze sindikatov Slovenije ● O obeh dokumentih bo dokončno sklepala druga konferenca sindikatov Slovenije, ki bo 18. junija letos ● Jože Globačnik in Ivo Tavčar — nova podpredsednika RS ZSS

JOŽE GLOBAČNIK novi podpredsednik RS ZSS
Je dolgoletni sindikalni in družbeno-politični delavec. Leta 1963 je bil izvoljen za predsednika Okrajnega sindikalnega sveta v Mariboru, od leta 1965 dalje pa je opravljal dolžnost predsednika Republiškega odbora sindikatov delavcev industrije in rudarstva Slovenije. V minulem letu pa je bil izvoljen tudi za predsednika skupščine republiške skupnosti za socialno zavarovanje delavcev. Tovariš Globačnik bo razen funkcije podpredsednika RS ZSS opravljal tudi dolžnost predsednika komisije za ekonomske odnose RS ZSS.

Plenarna seja republiškega sveta ZSS — vodil jo je njegov predsednik Tone Kropušek — je minuli petek opravila pomembne naloge: razpravljala je o izhodiščih za izpopolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter izoblikovala svoja stališča do teh izpopolnitev, razpravljala je o poročilu o poteku javne razprave o osnutku dokumenta »Politični cilji in naloge sindikatov Slovenije« ter sklepala o konkretnih predlogih za dopolnitev predlaganega dokumenta, razpravljala in sklepala je o dopolnitvah osnutka statuta Zveze sindikatov Slovenije, sklepala pa je tudi o kadrovske spremembah v republiškem svetu in v njegovem predsedstvu.

Odhod dosežanega podpredsednika RS ZSS inž. Toneta Tribušona na novo dolžnost — postal je podpredsednik Izvršnega sveta skupščine SRS — je zahteval kadrovske spremembe v najožjem vodstvu slovenskih sindikatov. Plenum je za novega podpredsednika soglasno izbral Jožeta Globačnika, dosedanjega predsednika RO sindikata delavcev industrije in rudarstva, ki je hkrati prevzel tudi dolžnost predsednika komisije za ekonomske odnose pri RS ZSS. Plenarna seja je v zvezi s kadrovske spremembami v RS ZSS tudi sklenila, da naj ima ta vodstveni organ dva podpred-

sednika in takoj tudi izvolila drugega podpredsednika — Ivo Tavčarja, ki je do sedaj delal v CK ZKS; tovariš Tavčar je po-

stal tudi predsednik komisije za kulturo, prosveto in izobraževanje pri RS ZSS. (Nadaljevanje na 2. strani)

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje uskladiti z družbeno-ekonomskim razvojem

Uvodna beseda Dolfke Boštjančič na plenumu RS ZSS v razpravi o predlaganih spremembah v pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Naloga našega plenuma je, da zavzame stališča do predlaganih sprememb v pokojninskem in invalidskem zavarovanju oziroma da s svojimi stališči in predlogi prispeva k najustreznejšim rešitvam tega, za našega človeka tako pomembnega zakona.

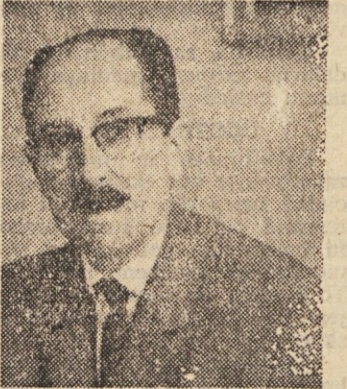
V marcu 1969 leta sta skupščina Socialistične republike

Slovenije, maja istega leta pa zvezna skupščina, dali v javno razpravo »Teze o dopolnitvah pokojninskega in invalidskega zavarovanja«. Lahko rečemo, da je ta razprava pritegnila pozornost vseh naših delovnih ljudi, saj gre za sprejemanje zakona, ki je po svoji vsebini globoko delavski.

Za potek te razprave je bila pomembna tudi seja predsedstva RS ZSS junija lani, ki je na osnovi dotrajanih razprav že izoblikovala določena stališča in s tem pripomogla k obravnavi bistvenih problemov.

RS ZSS in njegovi organi so ves čas spremljali te razprave. Predloženo gradivo, predlogi stališča za ta plenum, je rezul-

tat tega in takega dela. Je torej, oziroma vsaj skuša biti, izraz teženj in hotenj našega članstva, generacije, ki je v najtežjih časih nosila na svojih plečih graditev naše domovine in ki si želi večje stabilnosti in večjega upoštevanja vrednosti minulega dela, kakor tudi novih generacij, ki v ugodnejših (Nadaljevanje na 2. strani)

IVO TAVČAR novi podpredsednik RS ZSS
Od leta 1958 je nekaj let glavni urednik Delavske enotnosti, predsednik Zveze delavskih in ljudskih univerz Slovenije ter član predsedstva RS ZSS. Iz sindikatov je odšel na delovno mesto predsednika kulturno-prosvetnega zbora Skupščine SRS, zatem pa je do VI. kongresa ZKS opravljal dolžnost predsednika komisije CK ZKS za družbeno-politična in idejna vprašanja prosvete, znanosti in kulture, v zadnjem času pa dolžnost predsednika ZKPO Tovariš Tavčar bo opravljal tudi dolžnost predsednika komisije za kulturo in politično izobraževanje RS ZSS.

Ljubljanski Mizararni

Lučka sladoledi

ZŽTP LJUBLJANA
turistično transportni biro

LJUBLJANA, Titova 32, tel. 311-851 in 311-852
MARIBOR, Partizanska 50, tel. 21-217
CELJE, Titov trg 3, tel. 34-48
POSTOJNA, Tržaška 4
PULA, Ulica M. Valote 4

VAŠ DOPUST NA MALLORCI NA KREDITNO ODPLAČEVANJE

V ceno je vključen avtobusni prevoz od Ljubljane do letališča Brniki in nazaj, avtobusni prevoz od letališča Palma do hotela in nazaj, avionski prevoz z letalom DC-6 Brniki—Palma in nazaj, 9, 10 ali 11-dnevni pension na Mallorci, ter stroški španske vstopne vize. Potniki plačajo sami letališko takso na Brnikih in v Palmi. Za enoposteljno sobo ali dvoposteljno z WC in tušem je potrebno doplačati 100,00 N-din. Otroci: stari manj kot dve leti ne plačajo avionskega prevoza, če sedijo v naročju, pensijske usluge pa poravnajo starši sami v hotelu. Nimajo pa pravice do lastne prtljage. Otroci, stari več kot dve leti, plačajo polno ceno.

ROK PRIJAVE je najmanj dva meseca pred potovanjem. Vsak prijaviteljenec mora obnem s prijavnico agenciji izročiti 3 fotografije v velikosti 6 x 4, en mesec pred potovanjem pa tudi veljavni potni list z urejeno izstopno vizo za Španijo. Ob prijavi je treba vplačati 500,00 dinarjev, ostali znesek pa poravnati do potovanja. Takoj po prejemu prijavnice in vplačane akontacije bo agencija pisмено potrdila rezervacijo s točno navedbo imena hotela in številko sobe.

TERMINI DOPUSTOV:

I	30. 6.— 9 7. 1970	10 dni
II	9. 7.—17 7. 1970	9 dni
III	17. 7.—27 7. 1970	11 dni
IV	27. 7.— 5 8. 1970	10 dni
V	5. 8.—14 8. 1970	10 dni
VI	14. 8.—24 8. 1970	11 dni
VII	24. 8.— 2 9. 1970	10 dni
VIII	2. 9.—11 9. 1970	10 dni
IX	11. 9.—21 9. 1970	11 dni

CENE:

Za 9-dnevni dopust	1.250,00 N-din
Za 10-dnevni dopust	1.300,00 N-din
Za 11-dnevni dopust	1.350,00 N-din

S programskim dokumentom moramo točno povedati, kaj sindikati hočejo doseči

(Nadaljevanje s 1. strani)

Plenarna seja je na lastno prošnjo tudi razrešila dolžnosti dosedanega predsednika te komisije Valentina Pivka, ki je opravljal to dolžnost kot neprofesionalni sindikalni delavec; tovariš Pivk pa bo še naprej član RS ZSS. Za razrešitev funkcije v RS ZSS so zaradi prezaposlenosti na svojih delovnih mestih prosili tudi Tone Klemen in Janez Frelih (Ljubljana), Silva Dular (Metlika), Anton Kuplen (Maribor), Ivan Mihelin (Celje) in Aleksander Čerče (Nova Gorica). Plenum je tem prošnjam ustregel, ni pa takoj odločil o kooptiranju novih članov v republiški svet, temveč je to odločitev odložil za pozneje.

VEČ PROSTORA ZA SAMOUPRAVNO UREJANJE PROBLEMOV POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA

Osrednja točka zadnje plenarne seje vodstva sindikatov Slovenije je vsekakor bila razprava o izhodiščih za izpopolnitev sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja in oblikovanje stališč o predlaganih spremembah tega zavarovanja. Uvodno besedo v to razpravo je imela Dolfka Boštjančič (obširen izveček iz te uvodne besede objavljamo na posebnem mestu), v njej pa so sodelovali Martin Andrejaš, Janez Japelj, Vinko Kastelic, Jože Globačnik, Tone Kropušek, Dante Jasnič in Zdravko Pečar.

Udeleženci razprave so se izrekli predvsem o nekaterih dilemah v zvezi z izpopolnjevanjem pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki jih je tov. Martin Andrejaš takole opredelil:

● Ali je prav, da bo za izračun pokojninske osnove po novem veljalo desetletno povprečje osebnih dohodkov zavarovanca — in ali ne bodo s tem močno prizadeti tisti delavci, ki bi se v tem času odrekli večjih osebnih dohodkov zaradi investicijskih vlaganj v svojem podjetju?

● Ali novi sistem zavarovanja zagotavlja, da bodo podjetja posvetila več pozornosti odpravljanju nezdravih delovnih pogojev oziroma vzrokov, ki zahtevajo beneficiranje delovnega staža?

● Ali novi sistem ščiti zavarovalne sklade ali zavarovanca in ali je prav, da se ti skladi formirajo predvsem iz osebnih dohodkov delavcev?

Glede desetletne osnove za določanje višine pokojnine so razpravljali menili, da bo to nemara povzročilo določene tehnične težave (ni jasno, ali so nam sploh na voljo ustrezni podatki od leta 1961 naprej, ali pa bo potrebno uporabljati podatke od leta 1965 dalje), da pa bo takšno določanje pokojninske osnove gotovo v prid pravilnejšemu odmerjanju pokojnin. Desetletno obdobje je zadosten čas, da se z ustreznimi korektivnimi ukrepi razlika nihanja v osebnih dohodkih zavarovancev, med drugim tudi tista, ki jih povzročajo investicijska vlaganja v podjetjih. Ustrezni korektivi pri tem so potrebni tudi zaradi tega, ker v mnogih pokljah z večjo starostjo upada tudi delovna storilnost. Sicer pa sindikati nasploh menijo, da ne kaže zoževati desetletne dobe za izračun pokojninske osnove, če že ni možno, da bi za ta račun upoštevali celotno osnovno dobo zavarovanca, kar bi bilo sicer najbolj pravilno.

S tem v zvezi je bil v razpravi močno poudarjen tudi pomen novosti v predlaganem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja — namreč, da izpolnitev delovnega staža (40 let za moške, 35 let za ženske)

pomeni samo pravico do upokojitve v primeru, da zavarovane n ni izpolnil starostne meje za upokojitev (60 ali 55 let), ne za tudi zakonske dolžnosti za upokojitev. Z drugimi besedami: v tem primeru lahko samo zavarovavec zahteva upokojitev, ne more pa je zahtevati podjetje. Sindikati to ocenjujejo kot pridobitev zavarovancev in menijo, da je možnost nadaljnega dela zavarovancev, ki so sicer že izpolnili predpisana delovna leta, v skladu z interesi naše skupnosti, saj je samo v prid, če maksimalno izkoristimo razpoložljivo delovno silo, še zlasti kvalificirano delovno silo, ki je nimamo dovolj. Sindikati so za stimuliranje čim daljše delovne dobe, ki pa naj omogoči tudi višjo pokojnino.

Sicer pa sindikati menijo, da moramo poskrbeti predvsem za to, da bodo delavci odhajali v pokoj zdravi, in to po normalni delovni dobi. Storitvi moramo vse, kar je potrebno, da podjetja s posebnimi ukrepi poskrbijo za to, da bo čim manj potrebe po beneficiranju delovne dobe in da bo vse manj prizgadan izčrpanih in invalidnih delavcev. Po mnenju sindikatov je beneficiranje delovnega staža na težkih delovnih mestih ozko povezano z invalidskim zavarovanjem, pa je zato nujno nekatere pravice iz invalidskega zavarovanja (predvsem pravico do prekvalifikacije) priznati tudi

ljudem, ki delajo na beneficiranih delovnih mestih. Pri nekaterih pokljah pa je pri beneficiranju nujno uveljaviti pokojnino — denimo pri rudarjih — in to po načelu širše solidarnosti.

Glede vprašanja, ali novi sistem ščiti sklade ali zavarovanca, pa so razpravljavci menili, da so močni skladi predvsem v interesu zavarovancev, saj samo zadostni skladi zagotavljajo uresničevanje vseh pravic zavarovancev. Ali naj zato sklade ščitijo predvsem zavarovanci sami, ali kdo drug (država)? Sindikati menijo, da je v tem pogledu nujno zagotoviti večje pristojnosti samoupravnemu urejanju teh vprašanj, da pa naj se mimo prispevkov iz osebnih dohodkov zavarovancev za sklade zagotovijo tudi določene oblike prispevkov podjetij na podlagi minulega dela.

RAZPRAVA O PROGRAMSKEM DOKUMENTU SINDIKATOV JE ŠIROKO RAZGIBALA SINDIKALNO ČLANSTVO

Uvodne misli v razpravo o dokumentu »Politični cilji in naloge slovenskih sindikatov« je podal tajnik RS ZSS Jože Marolt, ki je poudaril, da je naloga plenarne seje, da ugotovi, ali je ta dokument — sedaj že delno dopolnjen na podlagi sugestij iz javne razprave — spo-

soben, da služi kot osnova za končno razpravo o ciljih in nalogah slovenskih sindikatov na njihovi drugi konferenci, ki bo 18. junija v Ljubljani.

S tem dokumentom — je dejal tov. Marolt — smo želeli doseči dva osnovna cilja: da v čimvečji meri poenotimo aktivnost sindikalnih organizacij in da to aktivnost usmerimo na nekatera temeljna vprašanja, ki sta jih poudarila zadnji kongres jugoslovenskih sindikatov in pa zadnji občni zbor sindikatov Slovenije; in drugi — da s tem dokumentom razgibamo predvsem osnovne sindikalne organizacije.

Vse dosedanje razprave o tem dokumentu — je poudaril tov. Marolt — kažejo, da smo zares uspeli razgibati sindikalne organizacije na vseh ravneh, od republiških forumov do osnovnih organizacij. Dejstvo pa je, da se je v osnovnih sindikalnih organizacijah razprava razplamtelila z majhno zakasnitvijo in tako sedaj, ko je že minil predvideni rok za pripombe, iz osnovnih organizacij še vedno kar dežujejo pripombe in sugestije v zvezi s tem dokumentom. Posebna komisija pri RS ZSS, ki proučuje te pripombe, je menila, da mnoge med njimi zasluži, da jih upoštevamo v dokumentu, nekatere pa so takšne narave, da širijo dokument in s tem zmanjšujejo poudarek na temeljnih vprašanjih. Takih su-

gestij zato komisija ne bo upoštevala pri končnem predlogu dokumenta, čeprav sicer zasluži polno pozornost sindikatov. Sicer pa bo ta komisija morala v svojem delu upoštevati tudi pripombe, ki še vedno prihajajo in ki jih namerava zato priložiti kot posebno prilogo h gradivu za konferenco sindikatov.

V razpravi o tej točki Vinko Kastelic, Lojze Cepuš, Julij Platin, Ivo Janžekovič, Lojze Capuder, Stane Uhan in Tone Kropušek. Razpravljavci so opozorili na nekaterih pomanjkljivosti tega dokumenta in s tem v zvezi predlagali izboljšave. Komisija bo te pripombe seveda upoštevala, na zahtevo plenuma pa je bilo tudi sklenjeno, da bo v svojem poročilu za konferenco morala posebej omeniti tudi vzroke, zakaj nekaterih pripomb in sugestij iz javne razprave ni mogla upoštevati; to bo vsekakor pripomoglo k razgibanosti razprave na konferenci.

Predsednik RS ZSS Tone Kropušek je s tem v zvezi poudaril, da bomo nedvomno morali po sprejemu dokumenta o ciljih in nalogah slovenskih sindikatov posvetiti precej seji in plenumov sindikalnih forumov za podrobnejše opredeljevanje naše politike do nekaterih temeljnih vprašanj. Sicer pa je bil naš cilj, da s tem dokumentom dosežemo večjo ofenzivnost sindikatov v naših družbenih dogajanjih: z njim želimo jasno povedati, kje so slovenski sindikati in kaj želijo doseči. Na našem zadnjem plenumu — je dejal tov. Kropušek — smo dejali, da mora socialna baza našega dela v večji meri kot do sedaj vplivati na naš celotni družbeni razvoj; s tem, da bomo razgibali bazo naše organizacije, pa bomo nedvomno ustvarili v naši družbi vzdušje, ki bo odločno vplivalo tudi na reševanje najvažnejših sistemskih vprašanj.

OB KADROVSKIH SPREMEMBAH V RS ZSS

Potem, ko je verificirala osnutek dokumenta »Politični cilji in naloge slovenskih sindikatov« za razpravo na bližnji konferenci ZSS, je plenarna seja republiškega sveta sindikatov sprejela brez večje razprave tudi osnutek statuta Zveze sindikatov Slovenije, ki ga bo tako kot svoj predlog predložila drugi konferenci naših sindikatov. Tak statut, kot ga bo sprejela konferenca, bo potem veljal do prihodnjega kongresa sindikatov Slovenije, ki ga bo nato verificiral, ali pa dopolnil in spreminil.

Ko se je nato v okviru poslednje točke dnevnega reda plenarne seje v imenu RS ZSS poslavljaj do dosedanega podpredsednika ZSS inž. Tribušona, je predsednik RS ZSS Tone Kropušek dejal, da sindikati z odhodom inž. Tribušona na dolžnost podpredsednika Izvršnega sveta skupščine SRS izgubljajo iz svojega vodilnega foruma dolgoletnega sodelavca, ki je v vsem času svojega delovanja v sindikatih s svojim delom in z znanjem močno vplival na oblikovanje sindikalne politike. Iskreno se mu je zahvalil za vse, kar je prispeval k uspehom sindikalnega dela obenem pa izrazil upanje, da bo inž. Tribušon tudi na svoji novi dolžnosti pokazal čim večje razumevanje za cilje in politiko slovenskih sindikatov.

Inž. Tribušon je odgovoril, da je rad delal v sindikatih, kjer je vedno imel okoli sebe dobre sodelavce in tovariše, ter da je tudi sam kot podpredsednik Izvršnega sveta zelo zainteresiran za dobro sodelovanje s sindikati — zato, ker mu bo to sodelovanje pomagalo pri njegovem lastnem delu pa tudi pri uresničevanju politike, za katere uspeh je zainteresirana naša celotna skupnost.

Tovariš Kropušek je nato še čestital obema novima podpredsednikoma RS ZSS k njuni izvolitvi. Za tov. Globačnika je dejal, da je njegova izvolitev za podpredsednika odraz spontane želje sindikalnega aktivna in priznanje za njegovo dolgoletno uspešno delo v sindikatih. Za tovariša Tavčarja pa je dejal, da bo kot podpredsednik okreplil kadrovske sestav republiškega sveta in prispeval k opredeljevanju njegove politike izven gospodarske sfere, prav tako pa tudi k še boljšemu povezovanju sindikatov Slovenije z drugimi družbeno političnimi organizacijami v naši republiki pa tudi k še boljšemu sodelovanju z Zvezo sindikatov Jugoslavije.

MILAN POGAČNIK

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

razmerah razvijajo bogastvo naše samoupravne družbe. Skušaj biti torej izraz težnj delovnih ljudi, ki jih družijo najplemenitejši nagib delavske enotnosti, solidarnosti in pravičnosti.

Komisija za življenjske in delovne razmere predlaga plenumu naslednje

UGOTOVITVE:

Pokojninsko in invalidsko zavarovanje kot ekonomsko-socialna kategorija mora biti integralni del naše gospodarske in nacionalne politike ter samoupravne družbene ureditve. To pomeni, da mora biti usklajeno z našim družbeno-ekonomskim razvojem.

Pokojninsko zavarovanje delavcev je zavarovanje za starost in vloženo delo in vsebuje elemente vzajemnosti in solidarnosti.

Invalidsko zavarovanje naj zagotavlja ustrezna sredstva za življenje, če postane zavarovavec zaradi bolezni ali nesreče manj sposoben ali sploh nesposoben za opravljanje dela.

Na osnovi teh temeljnih ugotovitev predlaga komisija naslednja konkretna

STALIŠČA:

1.

Pogoj za pridobitev starostne pokojnine naj bo 60 let starosti za moške in 55 let za ženske ter najmanj 20 let delovne dobe. Izjeme naj bodo le, če zavarovavec pred dosego starosti za upokojitev dopolni 40 let in zavarovanka 35 let efektivne delovne dobe in za tiste zavarovance, ki imajo pravico do upokojitve na podlagi beneficirane delovne dobe. Upoštevati pa je treba tudi mednarodne konvencije, ki jih je podpisala naša država.

2.

Osnova za višino pokojnine naj bo osebni dohodek zadnjih

desetih let, valoriziran z gibanjem osebnih dohodkov v tem obdobju. Pri tem pa naj se uporabljajo tisti korektivi, ki bodo vplivali na najbolj veran odraz osebnega dohodka kot osnove za pokojnino in ki bodo omilili nastajanje razlik v višini pokojnine med starimi in novimi upokojenci. V tem smislu podpiramo uporabo tistih kolektivov, ki bodo vplivali na odpravo in onemogočili nastajanje neupravičenih socialnih razlik ter prispevali, da bodo pokojnine kot ekonomski faktor vendar vsebovale tudi faktor solidarnosti. Pri tem je treba upoštevati materialne možnosti družbe.

3.

Pokojninska doba 40 let za moške in 35 let za ženske naj bo merilo za odmero največje pokojnine v razmerju z višino zavarovančevega osebnega dohodka. Ta bi se lahko še zvišala za določen odstotek le tistim delavcem - zavarovancem, ki bi že pred starostjo 60 oziroma 55 let izpolnili 40 oziroma 35 let delovne — ne pokojninske — dobe in bi se delali. To zato, da bi tudi te delavce spodbudili, da ne uporabijo svoje izjemne pravice za odhod v pokoj, preden dosežejo starostno mejo. Enaka stimulacija naj bi veljala tudi za tiste delavce z beneficirano delovno dobo, ki bi delali še naprej.

To enotnost naj zagotovi za vso Jugoslavijo zvezni splošni zakon o pokojninskem zavarovanju.

4.

Tudi v dopolnjenem sistemu pokojninskega in invalidskega zavarovanja je treba zagotoviti varstveni dodatek za tiste z najnižjimi pokojninami in omejitve najvišje pokojnine. Uporaba in politika tega solidarnostnega in socialnega ukrepa naj bo v pristojnosti samouprave pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

5.

Dopolnjen sistem invalidsko-pokojninskega zavarovanja mora zagotoviti stalno in usklajeno rast pokojnin z osebnimi dohodki, da bi odpravili zaostajanje starih za novimi pokojninami.

Odločanje o tem mora biti izključno stvar skupnosti zavarovancev samih.

6.

Sedanje predčasno upokojevanje z letom 1973 preneha. Predčasna upokojitev bi v bodoče bila sprejemljiva le na osnovi ekonomskih izračunov, kar pomeni, da bi taka pokojnina bila občutno nižja od rednih pokojnin. Taka pokojnina tudi ne more biti varovana z varstvenim dodatkom.

7.

Odkup pokojninske dobe ne more biti sestavni del pokojninskega zavarovanja. Lahko pa se v sistemu omogoči, če bo za to interes zavarovancev, da se uvede prostovoljno zavarovanje za povečano pokojnino z zavarovalno-tehničnimi samostojnimi izračuni. Tako dopolnilno prostovoljno zavarovanje ne more spremeniti ali omiliti pogojev za pridobitev pokojnine.

8.

Glede beneficirane delovne dobe podpiramo predloge strokovne skupine Skupščine SRS, kar pomeni, da bi v bodoče beneficiranje bilo dejansko uveljavljeno samo na temelju individualno ugotovljene delovne sposobnosti oziroma nesposobnosti, do katere je prišlo zaradi vnaprej predvidenih negativnih vplivov konkretnega delovnega okolja oziroma delovnega mesta. Ob tem pa bi zadržali beneficiranje v pokojninskem zavarovanju za nekatere kategorije zaposlenih: za rudarje, pilotarje, pilote, pomorce. Vendar pa moramo zagotoviti, da

bodo delovne organizacije s posebnimi ukrepi ustvarjale take pogoje dela, da bo vse manj potreb po beneficiranju delovne dobe in da bo vse manj prizgadan izčrpanih in invalidnih delavcev.

9.

Smatramo, da so teze za dopolnitev invalidskega zavarovanja sprejemljive. Zlasti podpiramo vse tiste predloge, ki teže k večjemu interesu delovnih organizacij za varstvo pri delu in s tem k zmanjšanju invalidnosti. Invalidska upokojitev naj bi nastopila šele po tisti, ko bi bile izčrpane že vse možnosti, da se delavec zaposli tudi z zmanjšanimi delovnimi sposobnostmi. Tak odnos do delavca — invalida bi morali imeti ne glede na to, ali je bila vzrok invalidnosti nesreča pri delu, bolezen ali drug vzrok.

10.

Podpiramo vse predloge, ki teže za tem, da se poleg sredstev od osebnega dohodka in obveznosti, ki jih imajo družbeno-politične skupnosti zaradi posebnih pravic določenih kategorij zavarovancev, najdejo za pokojninski sklad dodatni viri sredstev delovnih organizacij iz tako imenovanega minulega dela.

11.

Zvezna zakonodaja na področju invalidskega in pokojninskega zavarovanja bo torej splošna in bi bil zato primeren enoten zakon o invalidskem in pokojninskem zavarovanju, pri čemer naj bi bila v tem zakonu urejena tudi osnovna pokojninska vprašanja borcev. Invalidsko in pokojninsko zavarovanje vojaških oseb pa naj bi bilo urejeno s posebnim zakonom.

12.

Strokovna služba socialnega zavarovanja mora biti samoupravi odgovorna strokovna or-

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

● LJUBLJANA

Predsedstvo mestnega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva v Ljubljani je minuli ponedeljek obravnavalo delavnice in sodelovanje občanov v delovnih organizacijah. To naj bodo tista vprašanja, ki so v posameznih panogah problematična in zahtevajo hitreje posege za njih razreševanje.

Predsedstvo je v razpravi sklenilo, da bi naj boljše izkoristili tudi za obravnavo aktualnih vprašanj s področja gospodarjenja in samoupravljanja v delovnih organizacijah. To naj bodo tista vprašanja, ki so v posameznih panogah problematična in zahtevajo hitreje posege za njih razreševanje.

Samoupravljalci ljubljanske industrije bodo na 8. volilnih zborih, ki bodo predvidoma 24. junija letos, izvolili za II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije 21 delegatov. Dvanajst delovnih organizacij v ljubljanski industriji bo organiziralo volitve kot samostojne volilne enote. Ker zasedajo več kot 1.000 delavcev, to so: Litostroji, Saturnus, Kartonažna tovarna, Mladinska knjiga, ČGP Delo, Tovarna dekorativnih tkanin, Elektro Ljubljana, Modna oblačila, HOJA, ISKRA - Tovarna elementov za elektroniko, ISKRA-Commerce in ROG. Preostale delovne organizacije pa bodo organizirale volilne zbere v šestih volilnih enotah, sestavljenih po panogah: elektro industrija, kovinska industrija, tekstilna industrija, založništvo in grafična industrija, kemična industrija, gozdarstvo, lesna in papirna industrija. V elektro, kovinski in tekstilni panogi (volilni enoti) bodo volili po dva delegata, v preostalih treh pa po enega.

V dogovoru z mestnim koordinacijskim odborom so bile določene tudi nosilke volilnih enot, po panogah, in sicer: Savske elektrarne, Avtomontaža, Volnenka, Tiskarna Ljudske pravice, LEK in Plutal. Te delovne organizacije bodo organizirale volilne zbere vsaka za svojo panogo.

Z. Z.

● RAVNE

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je razpravljalo o zadnjih področjih prehrabnenih artiklov in nekaterih komunalnih storitev. Sprejeli so sklep, da bodo nasprotovali vsaki podražitvi osnovnih življenjskih potrebščin, saj bi to znižalo standard občana s nizkimi osebnimi dohodki. Poudarili so tudi, da se bodo sindikati odločno uprli spekulacijam pri oblikovanju cen. Predsedstvo meni, da morajo podjetja, ki dražijo svoje artikle, problem akumulativnosti rešiti na drug ekonomsko učinkovitejši in daljnoročnejši način. Svoja stališča je predsedstvo posredovalo tudi občinski skupščini.

V. R.

Priprave na II. kongres samoupravljalcev Jugoslavije:

V tej rubriki objavljamo zanimive primere iz naše samoupravne prakse, povzete iz več kot sto prispevkov, ki jih delovne organizacije Jugoslavije pripravljajo za II. kongres samoupravljalcev in ki so nedvomno najprečnejši dokaz globine in širine delavskega samoupravljanja, ki smo ju že dosegli

Prva žetev

Da bi si Slovenijales zagotovil lasten razvoj in se trdneje zasadil na svetovnem trgu, je pridružil osem proizvodnih podjetij ● Iz trgovine se sredstva prelivajo nazaj v proizvodnjo, vendar načrtno, po ekonomski logiki

Podjetje Slovenijales je po vsem svetu razširilo mrežo svojih predstavništva in se preko njih dobro razgledalo po svetovnem tržišču z lesnimi izdelki. Ta trg, zlasti tisti na zahodu, se je pokazal v takšnih razsežnostih, da ima podjetje zanj še vedno zelo skromno proizvodno najrazličnejših izdelkov. Če se hoče podjetje uspešno vključevati na ta trg, potem je nujno, da mora imeti tudi velike tovarne, ki so sposobne proizvajati izdelke na mednarodni ravni, v velikih serijah in na osnovi naj sodobnejših tehnologij ter z najmodernejšimi stroji.

Prav zaradi tega je nekoli izrazito trgovsko podjetje Slovenijales v zadnjem obdobju združilo ob sebi osem proizvodnih podjetij.

TRGOVCI IN PROIZVAJALCI Z ROKO V ROKI

Pred tremi leti se je priključila Slovenijalesu Tovarna pohištva v Idriji, njej so sledile še »LIP« Radomlje, »Sora« Medvode, »Jelka« Begunje pri Raku, »Lignošper« Bosanski Novi, letos pa še Tovarna pohištva Brežice, Lesnoindustrijsko podjetje Kočevje in Tovarna lesne galanterije Rimske toplice.

Priporočitve vseh teh podjetij so bile izvedene na osnovi čistih gospodarskih kriterijev. Ne referendurnih pa so se proizvajalci v vseh omenjenih podjetjih izrekli v več kot 90 % za združitev s podjetjem Slovenijales. Slovenijales je želel takšne vezi predvsem zato, da bi si zagot

otvil za prodajo doma in v tujini zadostne količine tistih izdelkov, ki jih išče tržišče. Povezava proizvodnje s trgovino pa je tudi vplivala na racionalnejšo proizvodnjo ter zagotovila višjo produktivnost dela.

Prav dejstvo, da vedno več proizvodnih organizacij ne samo v Sloveniji, marveč tudi v drugih republikah išče različne oblike poslovnega in tehničnega sodelovanja s Slovenijalesom, dokazuje, da si je ta trgovska hiša začrta pot, ki prinaša koristi tako potrošnikom, proizvodnji kot tudi trgovini.

Združevanje v okviru podjetja Slovenijales pa kajpak ne zmanjšuje zaslug in značilnosti priključenih delovnih kolektivov. Prav nasprotno, v teh pripojenih delovnih kolektivih so ohranjene vse pravice neposrednih proizvajalcev in vsi rezultati njihovega dela. Pripojene tovarne so pravne osebe ter po lastnem preudarku delijo svoj dohodek in razpolagajo s skladi. Delavski svet združene organizacije določa le okvirni program vsake pripojene proizvodne enote, posebne strokovne komisije pa pripravljajo podrobnejše proizvodne programe.

SKRBE ZA NADALJNI RAZVOJ PRIPOJENIH PODJETIJ

Ko je podjetje Slovenijales pripojilo teh osem proizvodnih delovnih organizacij, se je obvezalo, da bo tudi skrbelo za nadaljnji razvoj vseh pripojenih podjetij. Temu primerno je izo

blikovalo tudi v okviru združenega podjetja sistem in politiko kreditiranja razvoja pripojenih delovnih organizacij.

Kreditiranje pridruženih proizvodnih organizacij pri njihovi modernizaciji in razširitvi proizvodnje je kratkoročno in dolgoročno, in sicer iz skladov matičnega trgovskega podjetja. Ta sredstva mora vsaka pripojena tovarna vrniti v določenem roku, prav tako kot, če bi kredit najela pri ustrezni banki. Vsaka izmed pripojenih proizvodnih delovnih organizacij pa lahko povsem samostojno najame kredit pri katerikoli banki. V tem primeru daje matično podjetje Slovenijales le poročstvo za najeti kredit.

Doslej je matično podjetje Slovenijales v obliki kreditov že vložilo v modernizacijo priključenih tovarn blizu 120 milijonov dinarjev lastnih sredstev in sprejelo poročstva za bančne kredite, ki daleč presegajo lastno udeležbo.

Prva faza rekonstrukcij v pripojenih podjetjih je komajda končana in zaradi tega bi o rezultatih teh vlaganj za zdaj težko govorili. Velja pa vendar omeniti, da so v petih tovarnah v razmeroma kratkem času po združitvi podvojili proizvodnjo, podvojili sklade in znatno povečali osebne dohodke zaposlenih.

NOVE OBLIKE ZBIRANJA SREDSTEV

Podjetje Slovenijales pa v zadnjem času razvija tudi nekatere nove oblike zbiranja sredstev za razvoj pripojenih podjetij. Ena teh oblik zbiranja sredstev je ljudsko posojilo, s katerim namerava podjetje zbrati od občanov in delovnih organizacij blizu 50 milijonov dinarjev.

Pri vpisu posojila lahko sodelujejo občani in delovne organizacije. Vsem, ki se bodo odločili vpsati posojilo pri Slovenijalesu, se bo vloženi denar bolje obrestoval, kot če bi ga naložili na hranilno knjižico. Vsaka obveznica naj bi se obrestovala z najmanj 8 % obrestno mero, doba vračanja posojila pa bo trajala šest let. Za občan in tudi za delovno organizacijo pa bo zlasti mikavno to, da se bo obrestna mera za posojilo vsako leto povečala za 0,5 %, tako da bo v šestem letu znašala že 11 odstotkov. Toda to še ni vse: vsaka obveznica bo prinesla lastniku poleg obresti še poseben gibljivi del, odvisen od poslovnega uspeha podjetja Slovenijales. O višini gibljivega dela bo vsako leto sklepal centralni delavski svet podjetja.

M. Z.

V Modni hiši si lahko izberete bogat asortiment damske poletne konfekcije. Izbirali boste lahko med najrazličnejšimi modeli za šport, počitnice, službo ter modeli za svečane priložnosti. Poleg tega so na oddelku damske konfekcije v prodaji ekskluzivni, visoko modni modeli v omejenem številu.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

POGOVOR S ŠTEFANOM FORTEJEM, TAJNIKOM OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA V TRBOVLJAH

KJER NI TOŽNIKA, NI SODNIKA

ŠTEFAN FORTE: »Če zagotovimo možnosti, da bi se proizvajalci v delovnih organizacijah samopravno organizirali, bodo naredili takšen statut, ki bo zagotavljal njihovo oblast in spoštovali bodo njegova določila.«

Občni zbor občinskega sindikalnega sveta v Trbovljah je bil decembra lani. Od tedaj je minilo dobrih pet mesecev in delo sindikalnega sveta in njegovih komisij je že možno oceniti.

»Najprej smo poskrbeli, da bi kar najbolj aktivirali komisije pri občinskem sindikalnem svetu«, mi je pred dnevi pripovedoval Stefan Forte, tajnik sindikalne organizacije v trboveljski komunni.

Imajo štiri komisije: za samoupravljanje, za gospodarska vprašanja, za rekreacijo in športne igre ter za socialna vprašanja.

»Komisija za samoupravljanje je bila in je še sedaj najbolj delavna. Najprej je naredila analizo starih statutov v delovnih organizacijah, se pravi tistih, ki so veljali do sprejema 15. ustavnega amandmaja. Tako si je ustvarila temelj za prihodnje delo, saj zdaj lahko primerja samopravne težnje, ki so jih uzakonili stari statuti, s samopravnim bistvom osnutkov novih statutov.«

Zanimivo je, da v Trbovljah še niso potrdili niti enega statuta delovne organizacije. Deset kolektivov je svoje statute že poslalo občinski komisiji, le-ta pa jih je osem vrnila delavskim svetom, ker v njih ni bilo vsega tistega, kar je potrebno za normalno samopravno delo.

Vprašal sem Stefana Forteja po vzrokih za tolikšen zaostanek.

»Spočetka nismo vedeli, kako bi bilo najbolje zastaviti to delo. Vsi smo se lovili. S pomočjo komisije pri republiškem sindikalnem svetu in še zlasti s podporo Mitje Svaba pa smo spoznali, za kaj gre in takrat smo se uprli težnjam, da bi si poslovnimi odbori prilastili pretežen del oblasti v podjetjih. Ker ni šlo drugače, so se člani komisije za samoupravljanje dogovorili, da bodo v podjetjih, kjer delajo, naredili kar najboljše statute, potem pa pomagali pri oblikovanju tega samopravnega akta v drugih delovnih organizacijah. Zdjaj že lahko rečemo, da smo sindikati premagali managersko miselnost vsaj toliko, da si naspromtiki resnične samoupravljanja ne upajo več odkrito napadati samopravnih pridobitev delavcev.«

V minulih nekaj mesecih so torej tudi v Trbovljah precej govorili, kaj je samoupravljalcem prinesel 15. ustavni amandma. Premagati so morali podobne težave kot drugod. Ostane pa vprašanje: »Zakaj so sindikati nekaj časa capljali na repu dogodkov« oziroma, »Kaj storiti, da se v bodoče kaj take.

ga ne bi več pripetilo?« Če je sindikat pobudnik najboljših samopravnih rešitev, in te svoje dolžnosti ne uveljavlja le pri občasnih akcijah, če je zanj samoupravljanje stalna skrb, potlej bi moral vedeti, da amandma, o katerem govorimo, samo omogoča delavcem, da se bolje samopravno organizirajo. In nič drugega!

»Pravzaprav moram reči, da smo vedeli ali vsaj slutili, kaj terja od nas 15. amandma, toda povsod je moč najti — pa tudi pri nas — nekaj pametnih ljudi. Njihova akcija je bila spočetka vplivnejša kot naša. Trdili smo, da se morajo gospodarske organizacije osamosvojiti, da ne morejo terjati od družbe sredstev za sanacije, medtem pa so v podjetjih ustanavljali poslovne odbore, ki naj bi marsikje odločali v imenu samoupravljalcev.«

Trije člani sindikalne komisije za samoupravljanje delajo tudi v občinski komisiji za pregled statutov. Tudi tamkaj skušajo zagotoviti, da bi bilo samoupravljanje res stvar samoupravljalcev, da bi uveljavili upravno decentralizacijo in da bi delavci, ko pišejo in sprejemajo ustavo delovnega kolektiva, upoštevali tudi družbeno-politični pomen in vlogo sindikata. Skrb pa še, da bi bil način kandidiranja za člane delavskih svetov demokratičen, da bi zagotovili pravno informiranje in da bi pri odločitvah upoštevali mnenje delavcev.

»Ta komisija dobro deluje in dela ji nikoli ne bo zmanjkalo, saj je naše samoupravljanje vedno bolj bogato. K temu smo prispevali svoj delež tudi sindikati. V prihodnjih nekaj mesecih bo komisija ocenila predloge novih statutov in jih primerjala s stariimi ter tako pomagala samoupravljalcem, da bi se še bolje organizirali. Res je, da ne gledamo idealno na vso to zadevo in da ne verjamemo, da bi tisto, kar so v podjetjih zapisali v statut, tudi povsod v praksi držalo. Tako imenovani vodilni ljudje dostikrat pozabijo na določila notranje zakonodaje. Najprej tam, kjer je sindikat slab. Kjer ni tožnika, ni sodnika.« Če pa v delovni organizaciji ustvarimo možnosti, da se ljudje samopravno organizirajo, bodo naredili statut, ki bo zagotavljal oblast samoupravljalcev in spoštovali bodo njegova določila. Naša komisija podpira te težnje in se trudi, da bi bili statuti odraz samopravnega prizadevanja delavcev v sleherni delovni organizaciji.«

JANEZ VOLJČ

Pinus

TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV — RAČE PRI MARIBORU

NUDI SVOJIM POTROŠNIKOM BOGAT ASORTIMENT:

- SREDSTEV ZA VARSTVO RASTLIN
- SREDSTEV ZA IMPREGNACIJO LESA IN TEKSTILA
- SREDSTEV ZA OPLEMENITENJE BETONA

ZA VSE PROIZVODE TOVARNE PINUS IN ZA POJASNILA O NJIHOVI UPORABI SE OBRAČAJTE NA TOVARNO.

Pravna posvetovalnica DE

● VPRAŠANJE

Učna obveznost učiteljev za predmetni pouk znaša po zakonu o osnovni šoli 22 ur na teden. Po 40. čl. temeljnega zakona o delovnih razmerjih ima delavka z otrokom, starim do 8 mesecev, pravico delati 4 ure na dan, če to zahteva. Zanima me, ali se skrajšani delovni čas matere-učiteljice odmerja od 42 ur časa in bi tako morala delati tedensko 21 ur oz. če upoštevamo, da znaša delovna obveznost matere-učiteljice 22 ur na teden — v skrajšanem delovnem času 12 ur tedensko.

P. K. — RAVNE NA KOROŠKEM

● ODGOVOR:

Učna obveznost učiteljev po zakonu o osnovnih šolah dejansko znaša 22 ur. Poleg te obveznosti pa imajo učitelji tudi druge obveznosti v zvezi s svojim pedagoškim delom, kot denimo dežurstva, pripravljane pouka, popravljanje nalog in podobno. Ker imate po določilih temeljnega zakona o delovnih razmerjih pravico delati po 4 ure na dan, dokler otrok ne dopolni 8 mesecev starosti, se ta delovna obveznost pri materah-učiteljicah uveljavlja tako, da učijo po 12 ur tedensko in da opravljajo tudi vse druge obveznosti pedagoškega dela, ali pa se ustrezno poviša število učnih ur tedensko, oprost pa se jih drugega pedagoškega dela.

A. POLJANSEK

● ODGOVOR

Delovna sposobnost delavca, ki ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta, ugotavlja posebna strokovna komisija, sestavljena izmed strokovnjakov iste stroke, ki imajo najmanj enako stopnjo strokovne izobrazbe, kot jo ima delavec, čigar delovna sposobnost se ugotavlja. Tak postopek pa lahko delovna skupnost začne šele tedaj, če delavec v rednih delovnih razmerah trajneje ne dosega povprečnih uspehov. Kljub temu pa seveda, tudi če se ugotovi, da delavčeva delovna sposobnost ne zadovoljuje zahtev delovnega mesta, delavcu gre pravica, da ostane na delu še toliko časa, kolikor to določajo splošni akti. Delavec ima v času izstopnega roka pravico, da si išče zaposlitev, poleg tega pa ima tudi pravico, da zahteva razporeditev na drugo delovno mesto, ki ustreza strokovni oziroma delovni sposobnosti, ki jo delavec ima. V takem primeru namreč delovna organizacija lahko delavca le razporedi na to delovno mesto, če seveda tako delo sprejme, in ne more izdati odločbe o prenehanju dela. Delavec seveda lahko sproži zoper tako odločbo o prenehanju dela delovni spor in izpodbija s tožbo tako zakonitost postopka, v katerem se je ugotavljala njegova delovna sposobnost, kot tudi utemeljenost in resničnost ugotovitve strokovne komisije o njegovih delovnih sposobnostih.

A. POLJANSEK

KUPON za pravno posvetovalnico DE

● VPRAŠANJE

V podjetju mi očitajo, da slabo delam na delovnem mestu ter mi ponujajo sporazumno prenehanje dela, v nasprotnem primeru pa mi groze, da mi bo prenehalo delo po moji krivdi in da bi mi lahko taka odločba škodovala pri zaposlitvah v drugih delovnih organizacijah. Sam sodim, da mi glede dela pač ne morejo očitati ničesar, zato mi svetujete, kaj naj v takem primeru storim in kakšne so moje pravice ob prenehanju dela.

V. Z. — LJUBLJANA

AGONIJA PA TRAJA, TRAJA...

Z glavno točko dnevnega reda — nekateri praktični problemi preskrbe z reprodukcijskim materialom v bazični industriji — sta tako predsedstvo republiškega odbora kot tudi svet za črno in barvasto metalurgijo izpolnila nalogo, ki jima jo je naložil plenum na predzadnjem zasedanju, da namreč podrobneje proučita ta problem, ki se je tedaj zaostрил v konfliktno situacijo s pogasitvijo ene od peči v jeseniški železarni. Čeprav obširna in dovolj razgibana razprava na tej seji pa vendarle ni povedala ničesar novega, razen seveda tega, da je zagata iz dneva v dan večja.

gosto se dogaja, da posamezna podjetja, ki proizvajajo surovine, svojo proizvodnjo prodajo v izvoz za nižjo ceno, kot bi jo lahko dosegli na domačem trgu, to pa samo zato, da bi si zagotovila potrebne devize. Ta problem bi zato moral sistemsko urediti, tako da bodo podjetja, ki proizvajajo surovine za domačo industrijo, imela zagotovljen vir deviz za enostavno in razširjeno reprodukcijo. Izvoz surovin bi smeli dovoliti in ga tudi stimulirati tedaj, ko je domača poraba premajhna.

va velika vlaganja na daljše obdobje plačilne roke in z nizkimi obrestmi, nas ne bi smelo odvračati od takih naložb, če so gospodarsko utemeljene. Finančne težave, ki jih ima večina podjetij domače bazične industrije, izvirajo predvsem iz neugodnih kreditnih pogojev in nezanesljivosti virov sredstev. To povzročajo težave pri uresničevanju investicijskih načrtov, podjetja morajo plačevati visoke interkalarne obresti — vse to pa spet povzročajo inflacijo in nelikvidnost. Najbolj učinkovito bodo te pomanjkljivosti odpravljene, če bodo o namenu, višini in dinamiki naložb odločili samoupravni organi podjetij.

Da pa bi lahko o čem odločili, je seveda najprej potrebna akumulacija. S. B.

Tegobo delavcev v bazični industriji niso od včeraj. Ze tri leta nanje opozarjajo posamezni kolektivi, že tri leta o tem razpravljajo sindikati v prizadetih kolektivih, v občinah, v republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva. Pa ne samo da ni nič bolje, celo slabše je. Agonija pa kar traja, traja... Skorajda se ni več mogoče izogniti občutku, da se je celo že nezadovoljstvo začelo umikati malodušju. Kako sicer razumeti to, da so v nekaterih kolektivih kar molče prešlišali prošnji sindikata, naj posredujejo podatke, ki ponazarjajo zdajšnje razmere.

z jugoslovanskega aspekta in da zahteva od vseh pristojnih in prizadetih v zvezi, da nemudoma začno iskati rešitve. Predsedstvo in svet republiškega odbora pa med drugim ugotavljata: ● Motnje v proizvodnji zavoljo neurejenega trga osnovnih surovin povzročajo našemu gospodarstvu veliko in nenadomestljivo škodo. Vzroki za te razmere so predvsem sistemski značaja, saj ni z gospodarskimi instrumenti zagotovljeno usklajevanje podjetniških in družbenogospodarskih interesov.

● Sedanje gospodarske razmere na področju oskrbovanja predelovalne industrije s surovinami ponovno dokazujejo potrebo po obstoju in razvoju domače bazične industrije. Dejstvo, da razvoj bazične industrije zahte-

Tako tudi ni naključje, da je zadnja razprava v predsedstvu republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva ter v svetu za črno in barvasto metalurgijo nekoliko ostreje izzvenela v sklepni misli. Takole bi jo lahko povzeli:

● V večini primerov povzročajo nezanesljivo oskrbovanje maksimirane cene domačih surovin, saj se le-te prepočasno prilagajajo zunanjim domicilnim in borznim cenam. Zato so se podjetja, ki proizvajajo ali uporabljajo te surovine, prilagajala spremembam na domačem in na tujem trgu, kot so pač kazale trenutno ugodnejše nabavne ali prodajne cene in neglede na to, kakšne posledice bodo s takim svojim ravnanjem povzročile drugim proizvajalcem.

Odgovor, žal, ni razveseljiv

(Nadaljevanje s 1. strani) vod in so se v letošnjem prvem četrtletju povečali v primerjavi z istim obdobjem lani za 7%.

Nelikvidnost jim še povzroča težave. Ob koncu letošnjega prvega četrtletja so terjali od kupcev kakih 85 milijonov dinarjev, medtem ko je fakturirana realizacija dosegla dobrih 87 milijonov. Kupci torej dolgujejo delovnim organizacijam v krški občini znesek, ki je skoraj enak njihovim trimesečni finančni realizaciji. Delovne organizacije v tej komuni pa so letos dolžne dobaviteljem le 28 milijonov dinarjev.

jem, slabši kot leto dni poprej. Zastarela tehnologija, manjše investicije, zmanjševanje skladov ter nenehno zviševanje osebnih dohodkov so spremljali gospodarstvo naše občine vse leto in ga pripeljali do kritične točke.

Na občnem zboru so tudi govorili, kaj storiti. Med drugim so zahtevali, naj bi na občini napravili študijo o zdajšnjih razmerah v gospodarstvu in o perspektivnem gospodarskem razvoju občine ter vsega spodnje Posavja. Nekateri delegati so se zavzemali za hitrejšo in bolj gospodarsko utemeljeno integracijo, ki naj bi bila posledica dolgoročne ekonomske nujnosti in ne le kratkoročnih sanacijskih rešitev.

Se največ pa so govorili o težavah v svojih delovnih organizacijah in pripovedovali, kako jih rešujejo ali pa jih ne znajo rešiti — največkrat zato, ker se še niso dovolj dobro samoupravno organizirali.

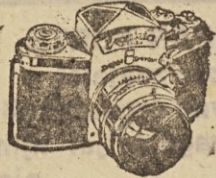
In prav zavoljo tega še kako potrebujejo sindikat. Seveda pa ne kot organizacijo vodstev, ki odloča v imenu članov.

Predsednik občinskega sindikalnega sveta je v svojem referatu ugotovil, da je sindikat žel uspehe le tedaj, če so se člani zavzeli za ureditev problemov in težav. Tam, kjer se je sindikat organiziral kot družbeno-politična organizacija delavcev, je spodbujal razvoj samoupravljanja in s tem tudi prizadevanja za večji gospodarski uspeh. Edo Komočar je dejal: »Med članstvom naj bo središče dogajanja vse sindikalne aktivnosti v občini.«

Škoda, da o teh mislih iz referata niso delegati temeljiteje razpravljali in tudi sklepali, kako naj jih uresničijo. JANEZ VOLJČ

KVALITETNO IN V NAJKRAJŠEM ČASU

izdelujemo očala tudi brez receptov ter opravljamo vsa popravila

PRODAJAMO:

● zaščitna očala ● sončna očala ● foto-aparate ● foto-material

Poslovalnice v Kranju, Trbovljah in Kopru

ZAHODNA NEMČIJA SKOZI NAŠA OČALA

V pokrajini Nordrhein — Westfalija so delavci organizirani v šestnajstih strokovnih sindikatih. Struktura organiziranosti sindikatov je zelo podobna v drugih nemških pokrajinah in tudi na zvezni ravni. Posamezni strokovni sindikati so v pokrajini povezani v Zvezo sindikatov, ki pa predstavlja zelo rahlo »zvezo«, saj obstaja poleg šestnajstih strokovnih sindikatov tudi šestnajst različnih politik do različnih družbenih vprašanj. Usklajevati te različne politične interese je pravzaprav nemogoče in si tudi, vsaj tako se mi je vsaj zdelo, nihče zato preveč ne béli glave.

Če k nasprotjem v stališčih med posameznimi strokovnimi sindikati dodamo še notranja nasprotja, ki razjedajo posamezne sindikate, potem lahko ugotovimo, da sindikati na vseh ravneh v ZRN preživljajo veliko krizo. Ze dve leti obstajata v vseh šestnajstih sindikatih dve politični struji. Prva je zadovoljna z obstoječim stanjem, druga — levo usmerjena — teži h kvalitativnim spremembam kapitalističnega družbenega sistema in s tem k novim proizvodnim odnosom.

V takih razmerah je vlada »koncertna akcija« lahko mnogo bolj uspešna, kot pa če bi imeli opraviti z enotnimi, dobro organiziranimi sindikati. Leva frakcija v nemških sindikatih je za odkrit politično — dolgoročno zasnovan kon-

cept, s katerim bi spremenila kapitalistično strukturo. Kot cilj vidijo pred seboj našo samoupravno družbo. Svoj koncept gradijo na tem, da izpopolnijo do najvišje možne mere soodločanje v podjetjih, kar je po njihovem mnenju predhodnica samoupravnega sistema.

Poročstvo za perspektivne kvalitativne spremembe družbenih odnosov vidijo v 600.000 včlanjenih mladih članih sindikata, ki jih zelo prizadevno izobražujejo in vzgajajo v naprednem duhu.

SREČANJE Z MLADIMI »SINDIKALISTI«

Naša študijska skupina je imela v času svojega bivanja v pokrajini Nordrhein — Westfalija več razgovorov s sindikalnimi funkcionarji na zelo različnih ravneh. Se posebej smo bili veseli srečanja z mladinskimi sindikalnimi poverjeniki. Razgovor med našo skupino in mladimi sindikalisti je bil organiziran v stavbi mestnega vodstva sindikatov v Essnu. Pred začetkom razgovora me je naš gostitelj Dieter Kretschmer, ki nas je po navadi spremljal, zaprosil, naj v uvodu obrazložim bistvene značilnosti o samoupravljanju v Jugoslaviji. »Jaz sem jim o tem že večkrat govoril. Prosim te, povej jim še ti, kaj pomeni samoupravljanje za delavski razred in razloži tudi

organizacijo samoupravljanja v podjetju. Besede, izrečene iz ust Jugoslavana, bodo pridobile na teži.« S temi besedami se je obrnil name pred srečanjem naš gostitelj. Očitno je, da leva struja v sindikatih izkoristi prav vsako priložnost, da bi vplivala predvsem na mlade člane sindikata. To jim gre tudi dokaj uspešno od rok, saj imajo tudi v delovni organizaciji, se je razvila zelo živahna razprava, v kateri sta sodelovali obe strani. Nemški mladinci so se zanimali za različne probleme v zvezi s samoupravljanjem v Jugoslaviji, na ta vprašanja so odgovarjali člani naše delegacije, člani naše delegacije pa so se zanimali za vlogo mladinskih sindikalnih poverjenikov v kapitalističnem podjetju.

Po mojem kratkem uvodu o našem samoupravnem sistemu in organizaciji samouprave v delovni organizaciji, se je razvila zelo živahna razprava, v kateri sta sodelovali obe strani. Nemški mladinci so se zanimali za različne probleme v zvezi s samoupravljanjem v Jugoslaviji, na ta vprašanja so odgovarjali člani naše delegacije, člani naše delegacije pa so se zanimali za vlogo mladinskih sindikalnih poverjenikov v kapitalističnem podjetju.

Srečanje je bilo zelo prisrčno in mi moram reči, ne bi bilo tako kmalu končano, če bi ne imeli po našem programu odmerjeni za ta razgovor le dve uri. Sindikati skušajo vključiti v svoje sindikalne organizacije čimveč nemške mladine, žal pa še vedno dobri del ni vključene. Da bi mlade vzgajali v dobre sindikalne delavce, organizirajo sindikati raz-

lične oblike izobraževanja, predvsem pa seminarje. Le-te organizirajo v treh stopnjah. Prva stopnja traja dva tedna, druga stopnja dva dni, tretja stopnja pa en dan. Po zaključitvi tehčaj postanejo mladi delavci mladinski sindikalni poverjeniki v podjetjih.

Mladinske sindikalne organizacije imajo predvsem dva cilja:

1. Mladim delavcem dati vpogled v družbene in gospodarske interese podjetnika;
2. mlade ljudi naučiti samostojno zastopati interese delavskega razreda.

Krajevne mladinske sindikalne organizacije volijo mladinci izmed poverjenikov v podjetjih in so vključene v delo krajevne organizacije, ki imajo po navadi po enega profesionalnega sindikalnega funkcionarja. Ta največkrat nima časa za obravnavanje mladinskih problemov, zato so mladi sindikalisti v okviru krajevne organizacije sindikata precej samostojni pri svojem delu.

Zelo podobni problemi se pojavljajo tudi na ravni okrajja, pokrajine in na zvezni ravni. Sindikati investirajo v delo mladinske organizacije velika sredstva, ker se zavedajo, da bo kot zastopnik delavskega razreda največ prispevala prav mlada generacija. Popvrčni sindikalni funkcionar v Zahodni Nemčiji je danes star približno 50 let in bo delal v sindikatu še približno 10 let, zato postavlja svoje cilje kratkoročno, medtem ko bo mladinski funkcionar delal v sindikatu še najmanj 30 ali 40 let. Zato mladi zastopajo naprednejšo in dolgoročnojšo ter zato bolj revolucionarno politiko.

(Konec prihodnjik) ZVONKO ZAGAR

Tudi krediti za obratna sredstva so letos manjši kot lani — od 41 milijonov lani so se znizali na skoraj 30 milijonov letos — kar po mnenju delegatov občnega zbora povzroča težave skoraj vsem delovnim organizacijam, zlasti zdaj, ko dobavitelji zahtevajo, da podjetja plačujejo surovine in reprodukcijski material že vnaprej. Dinar pa, ki ga podjetja dobijo v obliki posojila, je vedno bolj drag.

V referatu je bilo rečeno: »Če upoštevamo vse te probleme, ki so se pojavljali v prvih treh mesecih letošnjega leta, zlasti pa še težave ob pomanjkanju celuloznega lesa in tovarni celuloze, pomanjkanje obratnih sredstev in nelikvidnost, potem moramo reči, da so rezultati v teh mesecih bolj ali manj pozitivni, če pa jih primerjamo z lanskim letom, smo lahko zaskrbljeni, predvsem zato, ker se ponavljajo enaki problemi kot lani in kažejo stagnacijo našega gospodarstva.«

Naj to trditve podkrepim še z naslednjimi podatki:

V prvem trimesečju 1968 leta so v krški občini dosegli 25,1 odstotka letne realizacije, lani 26%, letos pa samo 21,3%. Letošnje težave so pogonale svoje korenine že lani. Ko so pred dobrim mesecem dni, na plenumu občinskega sindikalnega sveta, razpravljali, kaj jim je na področju gospodarstva prineslo lansko leto, so ugotovili, da s tedanjimi gospodarskimi uspehi niso zadovoljni. Dohodek v gospodarstvu se je povečal v primerjavi z letom dni poprej komaj za 6%, delovne organizacije so namenile za osebne dohodke 19,7% več sredstev kot predlanskim, izplačani osebni dohodki pa so se povečali za 11 odstotkov. Na novo zaposlenih je bilo komaj 1,5%, in če upoštevamo, da se je delovna storilnost povečala le za 4%, potlej spoznamo, da so si krški samoupravljalci izplačevali tudi sredstva, ki jih niso ustvarili s svojo pridnostjo in z boljšim poslovanjem. Hhrati s tem, ko so zviševali osebne dohodke, pa so se povečale njihove obveznosti do drugih gospodarskih organizacij za — 23% — in vrednost zaloga za 13%. Rentabilnost se je zmanjšala od 11,8% v letu 1968 na 8,3% v letu 1969.

V »Informaciji« občinskega sindikalnega sveta so pred dnevi pisali: »Analiza najpomembnejših gospodarskih dosežkov, s pomočjo katere lahko ocenimo poslovanje delovnih organizacij v naši občini, nam odgovori na vprašanje, kaj je doseglo krško gospodarstvo v letu 1969. Odgovor, žal, ni razveseljiv. Rezultati poslovanja so, razen nekaj iz-

ODMEVI SLOVENSKE KONJICE

Na razširjeni seji občinskega sindikalnega sveta v Slov. Konjicah so po razpravi o političnih nalogah in ciljih slovenskih sindikatov obravnavali ter sprejeli okvirni delovni načrt za obdobje do konca letošnjega leta.

Ze v poletnih mesecih se bodo sindikati pripravljali na proslavo 20-letnice samoupravljanja, saj so bili v večini delovnih organizacij prvi delavski sveti izvoljeni v avgustu in septembru 1950. Vodstvo sindikalnega sveta meni, da bi moral proslave pripraviti v podjetjih in še posebej na ravni občine.

Drugo delovno področje, kateremu nameravajo sindikati v konjški komuni letošnjo jesen posvetiti večjo pozornost, so problemi, ki se pojavljajo na področju socialnega zavarovanja. V tem času bodo v občini volili tudi nove člane v skupščino socialnega zavarovanja, kar bo najprejmenjši trenutek za obširnejšo analizo delovanja tega samoupravnega telesa in problemov.

Sindikalne organizacije bodo svojo dejavnost posvetile tudi spremljanju gospodarskih gibanj na podlagi letnih in devetmesečnih obračunov, se zlasti bodo pri tem pozorne na dvig osebnih dohodkov ter na doseganje akumulacije. Nekateri sicer nepopolni podatki že kažejo, da osebnih dohodkih sicer postopoma rastejo, da pa se zavoljo porasta cen ne dviguje realni osebni standard zaposlenih.

V letošnjem jesensko-zimskem obdobju potече tudi mandatna doba izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij. Občinski svet bo pri aktivno sodeloval, zlasti še pri vsebinskih, kadrovskih in organizacijskih pripravah. V. L.

Ondan sem sedel na sestanku predsednikov izvršnih odborov osnovnih sindikalnih organizacij in poslušal njihovo razpravo.

Na dnevnem redu so imeli eno točko: dejavnost sindikata kot pobudnika delavskega samoupravljanja.

V uvodnem referatu je predsedujoči pojasnil, da se je gospodarstvo v njihovi občini »gibalo« v minulemu letu »na ravni splošnih gibanj«, pri tem pa je »zasledovalo nekatere karakteristike«, ki so bolj-
da značilne za njihovo komun-

o. »Osnovna sredstva gospodarstva,« je dejal, »se po funkciji niso povečala, po sedanji vrednosti pa so celo manjša kot ob koncu lanskega leta. Taka primerjava pa ni povsem pravilna, ker ne upošteva povprečnih sredstev. V globalu in po podjetniškem principu zajemanja pa kažejo vrednostni podatki takole sliko...«

In je prebral tabelo, v kateri je mrgolelo števil, in če

Sindikalni sestanek

sem se še tako trudil, nisem doumel, za kaj gre.

Predsedniki pa so bili, kot se je kasneje izkazalo, odlični poznavalci teh razmer. Vsaj govorili so tako.

Naj zapišem nekaj njihovih misli:

»Poleg osnovnih sredstev, ki predstavljajo dolgoročno nalozbo,« je dejal prvi diskutant, »pa pomenijo tako imenovani plasmajski sredstva tudi angažiranje sredstev na daljši rok, se pravi, da so sredstva odtegnjena iz funkcije obratnih sredstev.«

Drugi diskutant je nadaljeval misel prvega:

»Največji delež med plasmajski imajo vezana sredstva, kar velja zlasti za naše podjetje. Tem sredstvom je treba priskrbi še izločena denarna sredstva za investicije in kredite, ki smo jih dali drugim delovnim organizacijam.«

Tretji pa je razložil:

»Če seštejemo osnovna sredstva v pripravi in plasmaje osnovnih sredstev v funkciji,« ljaajo ta sredstva v naši tovarni več kot 40 odstotkov v primerjavi s sedanjo vrednostjo osnovnih sredstev v funkciji.«

Podobno je govorilo še devet diskutantov. Obdelali so vsa sredstva, kar jih je moč najti v ekonomski terminologiji, in so ob koncu ugotovili, da skoraj povsod primanjkuje denarja.

O sindikatu pa ni nihče spregovoril niti besede.

Spočetka sem se čudil, nekje sredi razprave pa se mi je posvetilo. In sem rekel sosedu:

»Najbrž sem prišel v napačno sobo. Tole je, kot kaže, sestanek ekonomistov. Bi mi, prosim povedali...«

Mož pa se je smejal in dejal:

»Ste že prav prišli. Tole je sindikalni sestanek. Razpravljamo pa o dejavnosti sindikata kot pobudnika delavskega samoupravljanja.«

Morebiti pa bi to zvedel, če bi šel na sestanek direktorjev. Mogoče pa tam govorijo o sindikatih!

ZAPISEK S SEJE MEDOBBČINSKEGA ODBORA SINDIKATA DELAVCEV DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V CELJU

Kako uresničiti že znane želje in potrebe?

Sindikati si bo prizadeval, da bi pozitivne izkušnje nekaterih služb prerasle v prakso vseh kolektivov družbenih dejavnosti

Tudi medobčinskemu odboru sindikata delavcev družbenih dejavnosti v Celju ne gre odrekati, da doslej ne bi razmišljal, kako uresničiti želje in potrebe kolektivov družbenih služb na svojem območju. Vendar pa je bila navkljub temu zadnja plenarna seja — razpravljali so o prihodnji aktivnosti v zvezi z zaposlenostjo, osebnimi dohodki, sredstvi sklada skupne porabe, stanovanjsko izgradnjo in izobraževanjem — v določenem smislu tudi prelomna. Bolj kot kdajkoli doslej je namreč, ob analizi doseženih rezultatov, prišla do izraza misel, da ni dovolj samo ugotavljati in kopiciti problemov, ampak, da se je treba nenehno boriti, da bi jih postopoma tudi razrešili. To pa seveda zahteva, da se tudi kolektivni družbenih služb poglobijo v lastno gospodarjenje vsaj toliko, kakor se s tem ukvarjajo kolektivni gospodarskih organizacij.

V dokaz navedeni trditvi med drugim govori dejstvo, da so si tudi na celjskem območju kolektivni družbenih dejavnosti v povprečju zagotovili tiste osebne dohodke, kot jih predvideva katalog nekaterih osnov in meril za vrednotenje dela v družbenih dejavnostih. Nekateri družbeni službe so se pri tem za zdaj sicer slabše odrezale, denimo uprava javne varnosti, vendar so že natančno analizirale pogoje in možnosti za izboljšanje razmer. V okviru sindikata sprejeti skupni dogovor jih je torej spodbudil, da so začeli aktivno razmišljati o načinih in poteh razreševanja ugotovljenih problemov oziroma zadovoljevanja skupnih potreb. Da bi laže koordinirali delo, so na primer v službah, ki jih združuje uprava javne varnosti, ustanovili SO — poseben sindikalni organ, ki koordinira dejavnost vseh tovrstnih sindikalnih organizacij v naši republiki, in ki je izdelal tudi program nalog, ki bi jih morali razrešiti s skupnimi močmi in prizadevanji. Če je torej že navedeni katalog pri tem delu družbenih dejavnosti spodbudil naravnost zgledno aktivnost vseh članov sindikata, bi po mnenju plenarne seje vsepovsod drugod morali poskrbeti za to, da bi slednjim le začeli nagrajevati rezultate dela in ne delovna mesta. To ni nemogoče,

če bi se odnos do gospodarjenja spremenil v tem smislu, da kolektivov ne bi zanimali samo osebni dohodki, ampak bi morali biti zainteresirani za aktivno razreševanje tudi vseh drugih zadev, od katerih so odvisne njihove delovne in življenjske razmere. Razen vsega drugega torej gre za nadaljnje vztrajno prizadevanje sindikatov, da bi pri ovedenotanju programa dejavnosti delovne organizacije upoštevale kot kalkulativni element cene tudi ustrezna sredstva za pokrivanje skupnih potreb kot so letni oddih, stanovanjska gradnja, izobraževanje — in potrebo po teh sredstvih tudi argumentirano zagovarjale pred pristojnimi družbeno-političnimi skupnostmi. Dejstvo, da so bila sredstva skupne porabe v šolstvu že vkalkulirana v ceno šolanja, kaže, da ni neuresničljivih želja, če se prizadejejo potruditi; če so torej vsestranski aktivni. To pa med drugim pomeni, da je treba brez odlaganja izkoristiti vse možnosti, obenem pa izdelati programe bodočega razreševanja problematike posameznih področij.

Značilen je na primer podatek, da tudi v družbenih službah celjskega področja niso porabili razpoložljivih sredstev za stanovanjsko gradnjo, čeprav ni

mogoče reči, da so te službe prešle vse stanovanjske probleme svojih delavcev. Prav zato se sindikalna organizacija ne more odpovedati temu, da ne bi zahtevala od strokovnih in samoupravnih organov po delovnih organizacijah, da čimprej in temeljito ocenijo stanovanjski standard zaposlenih in sprejme najmanj za obdobje dveh let, po najmanj za obdobje dveh let po katerem bodo tudi razreševali te probleme. V tej zvezi spet kaže opozoriti na prakso službe javne varnosti. Čeprav še zdaleč ne razpolaga z zadostnimi sredstvi, jih je vseeno združila, nato pa po programu tudi začela razreševati stanovanjske probleme delavcev, ki so zaposleni v njenih službah.

Na podoben način in o dobrih, čeprav za zdaj zvečne tudi še posamičnih zamislih razreševanja že znanih problemov, bi lahko spregovorili tudi v zvezi z drugim zadevam, ki jih je obravnavala zadnja plenarna seja medobčinskega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti. Kot smo že omenili, je prevladalo prepričanje, da se vztrajnost in načrtno delo vselej poplačata; da bi tako morali ravnati vsi in vselej in ne le nekateri in včasih.

-mG

CELJE

Nov prijem

Agilna komisija za rekreacijo pri ObSS Celje je organizirala za predstavnike sindikalnih organizacij — sicer povečini organizatorje izletov — seminar o organizaciji in vsebini izletov. Seminar je bil organiziran v obliki vzorčnega izleta. Udeležilo se ga je 74 predstavnikov iz 60 sindikalnih organizacij. Dva polna Izletnikova avtobusa sta krenila na pot proti Dravogradu, kjer je bil teoretični del seminarja, od tod so odšli udeleženci preko Raven do Holmca in se zaustavili pri Klopinskem jezeru blizu koroškega mesta Pliberka. Tu so se seznanili z različnimi igrami v naravi, ki bi jih naj organizatorji izletov uporabili kot popestritev izletov delovnih kolektivov. V znanem smučarskem gostišču pod Peco se je seminar nadaljeval v obliki družabnih iger v zaprtih prostorih. Po krajšem ogledu Pliberka so se napotili spet proti Ravnam in se razgibali v tamkajšnjem zimskem kopaljšču, sklepna beseda pa je tekla v Dravogradu.

Izlet je v celoti uspel, organizatorjem pa je uspelo prikazati, kakšni naj bi bili izleti.

T. GORŠIČ

Od vsepovsod

● MURSKA SOBOTA

PTT delavci Primorske so se dogovorili, da bodo v počastitev 25. obletnice osvoboditve Slovenskega primorja in 10. obletnice ustanovitve PTT podjetij Koper in Nova Gorica organizirali drugi zbor PTT delavcev Primorske. Zbor bo 6. septembra letos na Socerbu pri Crnem kalu. Obe PTT podjetji sta že pred časom ustanovili skupen pripravljalni odbor, ta pa je imenoval več delovnih komisij, katerih naloga je, da pripravijo vse potrebno za zbor PTT delavcev. Poleg kulturno zabavnih prireditev naj bi bilo pred zborom tudi tradicionalno športno srečanje PTT delavcev podjetij Koper, Nova Gorica in Kranj, na katerem se bodo športniki pomerili v šestih disciplinah.

VIKTOR VOLK

● NOVA GORICA

Letos pričakujejo, da bo iz Murške Sobotice odšlo na dopust izven kraja stalnega prebivališča znatno več delavcev kot v prejšnjih letih. Največ ljudi iz te občine bo seveda odšlo na dopust na morje, kjer imajo nekateri soboški delovni kolektivi svoje počitniške domove. Letos pa je še posebej veliko zanimanje za letovanje v Baški, kjer je občinski sindikalni svet zagotovil v Otroškem domu »Dane Šumenjak« 36 ležišč v sedmih izmenah. A. H.

Ne samo načelno, tudi konkretno

Obalni sindikalni svet Koper prispeva za rekreacijo delavcev

Pomen preventivnega oddiha in rekreacije za delovno sposobnost in zdravje delavcev je nedvomno zelo velik ter ga ocejnujemo kot proces, ki bistveno vpliva na ohranjanje in krepitev duševnih in telesnih sposobnosti delovnega človeka, na bogatenje njegovega kulturnega življenja pa tudi na prizadevanje za povečano produktivnost dela in večji dohodek delovnih organizacij in posameznikov.

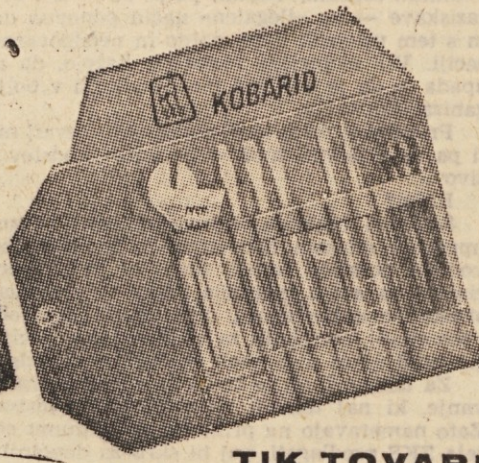
V programski osnovi za delo sindikata na obalnem področju je zato rekreaciji in oddihu delavcev določeno pomembno mesto. Sindikati se zavedajo, da ne moremo izločiti oddiha in rekreacije iz problemov delovnega časa, družbe, družine in drugega. Oddih je namreč sestavni del vsakdanjega življenja, življenja na delovnem mestu in v družbi, v družini in v družbi. Glede na to, da je oddih vsakdanja potreba, mora vsak posameznik aktivno sodelovati v organizaciji prostega časa in tudi prispevati del svojega osebnega dohodka v te namene. Dolžnost družbe predvsem delovnih organizacij in komunne pa je, da ustvarjajo pogoje — materialne in druge, da pridobita rekreacija in oddih mesto, ki jima gre. To pomeni,

da mora družbena skupnost spodbujati različne dejavnosti za oddih ter tudi materialno pomagati. Sindikati se morajo zavzemati, da podjetja izločajo namenska sredstva za rekreacijo in v okviru le-teh določijo del za rekreacijo najbolj izčrpanih ali zdravstveno in socialno ogroženih članov kolektiva, ki so večinoma tudi delavci z nižjimi osebnimi dohodki in zato brez posebne materialne pomoči ne morejo izrabiti dopusta za resničen oddih.

Za člane sindikata, zlasti iz manjših delovnih organizacij, kjer niti delovne organizacije niti sindikalne organizacije ne razpolagajo s potrebnimi sredstvi, je Obalni sindikalni svet Koper namenil v letu 1970 kar 20.000 N-din. S temi sredstvi bo Obalni sindikalni svet Koper financiral najmanj 10-dnevni oddih v počitniškem domu, okrevališču ali zdravilišču socialno in zdravstveno najbolj potrebnim delavcem. Razumljivo je, da pridejo v poštev le tisti delavci, ki tega sami finančno ne zmorejo. Omeniti moramo, da je že v prejšnjih letih Obalni sindikalni svet Koper s sredstvi, namenjenimi za oddih delavcev, pošiljal delavce na preventivno okrevanje. (KC)

GARNITURE ORODJA IN IZVIJAČI

TIK TOVARNA I GEL KOBARID YUGOSLAVIA

Priporočamo svoje kvalitetne garniture orodja in izvijačev

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte **PATRICIJA**
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali **NOVA FLORIDA**

Za vas izdeluje
BREST Cerknica

DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

razpisuje VPIS V DOPISNE ŠOLE

- osnovnoškolsko izobraževanje (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativno šolo (dveletna)
- ekonomsko srednjo šolo
- tehniško šolo (za strojno, elektrotehniško, lesnoindustrijsko in kemijsko stroko)
- delovodsko šolo (za strojno stroko)
- delovodsko šolo (za lesno stroko) — pogojno, glede na zadostni vpis
- poklicno šolo kovinarske stroke

VPIS V DOPISNE TEČAJE

- tečaj nemškega in italijanskega jezika
- tečaj tehniškega risanja
- začetni tečaj knjigovodstva z analitično evidenco
- tečaj za skladiščnike
- tečaj za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- tečaj za varnost pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)
- tečaj za letno preverjanje znanja iz varstva pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)

VPISUJEMO VSAK DAN od 7. do 14. ure ter drugo soboto v mesecu.

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis boste lahko zvedeli iz prospekta, ki vam ga pošljemo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI. Za prospekt pošljite znakmo v vrednosti 2,00 dinarja na naslov: DOPISNA DELAVSKA UNIVERZA LJUBLJANA, Parmova 39, telefon 316-043, 312-141, poštni predal 106.

S trdo roko ali z znanjem?

Po približni oceni ima med zaposlenimi v gospodarstvu na delovnih mestih, na katerih se po sistematizaciji zahteva visoko strokovno delo, le polovica visoko izobrazbo, drugi pa nižjo. Neskladje med tako imenovanimi zahtevami delovnih mest in strukturo zaposlenih pa lahko rodi samo slabo organizirano proizvodnjo, nestrokovno delo in nič drugega!

Kje so vzroki za brezvetrje na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu in družbi?

Več jih je, glavni pa je, da ni prave spodbude za strokovno rast in za »pot navzgor«. V večini delovnih organizacij sicer podpirajo prizadevanja ljudi, ki se žele izobrazevati na delovnih mestih, zato pa je manj primerov, da bi delovna organizacija v lastnem interesu delavce silila k izobrazovanju.

Na prste bi lahko prešteli organizacije, ki so uveljavile sistem napredovanja. Slej ko prej bi zato morali to vprašanje urediti s predpisom! Znano je, da vodilni delavci, na primer v Ameriki ali v Zahodni Nemčiji, po opravljenem seminarju na svojem delovnem mestu napredujejo. Pri nas pa dobi delavec le potrdilo, da je na primer obiskoval seminar, ki ga organizira center za izobraževanje vodilnih delavcev pri gospodarski zbornici, pridobljeno znanje pri svojem delu uporabi, zato pa nima nobene moralne niti materialne spodbude podjetja. Materialna spodbuda v obliki zviševanja števila točk glede na delovno dobo ni napredovanje. Prav tako ne moremo šteti za napredovanje, če referent čaka, da njegov šef prekine delovno razmerje in potem sam zasede njegovo delovno mesto.

Očitno je torej, da izobrazbene strukture vodstev delovnih skupnosti ne bo mogoče spremeniti drugače kot s kadrovske prepričevanje vodilnih delovnih mest in z načrtnim izobraževanjem ljudi, ki opravljajo vodstvena strokovna dela.

V razpravah, kakšno izobrazbo naj imajo ljudje, ki organizirajo procese proizvodnje ali delajo delo, kdo je na primer lahko direktor, prevladuje prepričanje, da bi ne smeli biti naklonjeni idejam o depolitizaciji in ekonomizaciji celotne družbene dejavnosti. V obdobju izrazite politizacije vsega družbenega dogajanja in še posebej politizacije ekonomske dejavnosti so bile težnje po depolitizaciji in večji avtonomiji ekonomske dejavnosti najbrž upravičena reakcija in funkcionalna protutež takratni stvarnosti, danes pa se zdi, da že prehajamo v drugo skrajnost, v nepolitizacijo in tako rekoč popolno ekonomizacijo celotne družbene dejavnosti.

Odsev teh idej je mogoče ugotoviti tudi v opredelitvi direktorja kot »nosilca« politične funkcije v prvem obdobju in kot direktorja-specialista (tehnika oziroma ekonomista) v zadnjem obdobju našega razvoja. Če pa se želimo obvarovati enostranskih organizatorjev proizvodnje, moramo ta problem drugače rešiti. S tem, da ne pristajamo na direktorja-specialista, to še ne pomeni, da bi morali rehabilitirati direktorsko funkcijo kot nekdanjo politično funkcijo. Direktorjeva avtoriteta ne more temeljiti niti na politični oblasti, ki temelji na vladanju ljudem, niti na ekonomski moči, ki je zožena v upravljanje s stvarmi. Težnja po zmanjšanju politične moči direktorja je v marsikaterem podjetju pripeljala do nevarne skrajnosti, in sicer do odrekanja kakršnihkoli pristojnosti vodilnim osebam. Vodilni pa so se — kot so pokazale doslej raziskave — na »ilegalen« način ponovno dokopali do moči in s tem ustvarili neformalno in neodgovorno moč v organizaciji. Vse empirične raziskave kažejo, da moč vodilnih ne upada in da je količina moči vodilnih v bolj učinkovitih organizacijah večja.

Prizadevati bi si torej morali povečevati moč znanja, hkrati pa zmanjševati moč »trde roke« vodstev delovnih kolektivov.

Kako?

Sodobna funkcija vodenja delovne organizacije v samoupravnih odnosih nedvomno še ni dosežena s tem, da so vodilne položaje zasedli inženirji in ekonomisti, ki so specialisti za svoja področja. Tudi ti prav zaradi svoje ozke strokovne usmerjenosti niso dovolj usposobljeni in nimajo vseh znanj, potrebnih za vodilne organizacijske funkcije, kot jih pred njimi niso imeli »politični« direktorji.

Za takšne ljudi je treba zato nujno organizirati izobraževanje, ki naj temelji na različnih znanstvenih disciplinah. Zato nameravajo na prihodnjem plenumu centralnega komiteja ZKS predlagati, naj bi skrbel za dopolnilno usposabljanje ljudi na vodilnih delovnih mestih prevzele republiške institucije — gospodarska zbornica, izobraževalna skupnost in druge — skupaj z univerzo ter visokimi šolami. Vzporedno s tem pa bi morali takoj začeti pripravljati dolgoročnejsi program izobraževanja, ki naj bi ga uresničevala univerza z organiziranjem katedre za takšno izobraževanje in s podiplomskim študijem. V. B.

KATERI PREDELI SLOVENIJE SODIJO MED MANJ RAZVITE

Ne samo Kozjansko!

Kozjansko je v času razgretih razgovorov o prihodnosti odročnih predelov Slovenije postalo pojem za nerazvitenost, čeprav v Sloveniji niso nerazviti le kraji na področjih Kozjanskega, ampak tudi drugod. Vendar, prav je, da smo začeli pogovor o »pozabljenih« predelih Slovenije s tako imenovanim konkretnim primerom. In Kozjansko je takšen primer! Zdaj, ko razgovor, kako pomagati manj razvitim krajem, nadaljujemo, pa je prav, da sežemo »globlje« po resnico.

V strokovni literaturi uporabljajo pri ugotavljanju stopnje razvitenosti različne metode, med katerimi je treba omeniti zlasti metodo tako imenovane ekonomske ocene.

Po tej oceni so pod ravnijsko splošno stopnjo razvitenosti Jugoslavije oziroma okrog tega poprečja občine: Gornja Radgona, Grosuplje, Lenart, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Ormož, Sevnica, Slovenska Bistrica, Sentjur pri Celju, Smarje pri Jelšah in Trebnje. Izpod dveh tretjin poprečja Slovenije pa so po splošni stopnji razvitenosti razen omenjenih občin še: Brežice, Crnomelj, Litija, Metlika, Ptuj in Ribnica.

Vse te občine imajo 435.000 prebivalcev ali približno četrtno prebivalstva Slovenije, zavzemajo 29 % njene površine in predstavljajo teritorialno skoraj v celoti povezano območje. Tako bi lahko razlikovali naslednja območja manj razvitih občin: pomursko območje (Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota), območje vzhodnega dela mariborske regije (Lenart, Ormož, Slovenska Bistrica, Ptuj); območje Kozjanskega (Brežice, Sevnica, Sentjur pri Celju, Smarje pri Jelšah); belokranjsko območje (Crnomelj, Metlika), in zahodno-dolenjsko območje (Grosuplje, Ribnica, Trebnje).

Razumljivo, da imajo manj razvite občine tudi nizek dohodek na prebivalca. Izračun narodnega dohodka kaže, da ima v Sloveniji 20 občin, v katerih živi 45,2 % prebivalstva, narodni dohodek nižji, kot znaša poprečje za vso Slovenijo, 11 občin pa ima narodni dohodek nižji kot znaša jugoslovansko poprečje. V teh enajstih občinah živi 15,9 % ali nekaj manj kot šestina prebivalstva naše republike. Preostalih 29 občin pa ima manjši narodni dohodek kot znaša na prebivalca v Sloveniji, je pa še vedno večji kot jugoslovanski.

Precej pove naslednja primerjava. V občini Ljubljana-Center je v letu 1968 prišlo na prebivalca 40.450 dinarjev narodnega dohodka, kar pomeni — po uradnem tečaju — 3.236 dolarjev. Na drugem mestu v Sloveniji je občina Ljubljana-Bežigrad, ki ima s svojimi 15.873 dinarji narodnega dohodka na prebivalca skoraj trikrat manjši znesek kot občina Center, nato se pa z manjšimi razlika-

mi zvrste vse občine. Na zadnjem mestu je občina Lenart, ki je bila zadnja tudi prejšnjega leta; višina narodnega dohodka na prebivalca znaša v tej občini 2.565 dinarjev.

Kako omiliti razlike med razvitejšimi in manj razvitimi področji (občinami) v Sloveniji?

Obstoj manj razvitih območij v Sloveniji nas postavlja pred dilemo: ali nadaljevati z dosedanjim usmeritvijo razvoja, katerega rezultat je vse večja koncentracija materialnega bogastva v osrednjem slovenskem prostoru in vse večje ekonomske ter socialno siromašenje drugih območij — ali pa s primerno ekonomsko politiko pospeševati razvoj v celotnem prostoru.

Dokončnega odgovora na to vprašanje še nismo oblikovali, eno pa je že jasno: pri razreševanju problematike manj razvitih območij bi morali poiskati predvsem take poti in možnosti, ki bodo v skladu z našim družbeno-ekonomskim sistemom in še posebej v skladu s samoupravnimi praviciami neposrednih proizvajalcev. Zato ne bi smele obremenjevati reproductivne sposobnosti preostalih območij. Predvsem je treba upoštevati, da je perspektivni razvoj manj razvitih območij odvisen od izkoriščenosti

lastnih možnosti in razmer ter prelivanj sredstev na podlagi zakonov tržišča. Z družbeno intervencijo naj bi predvsem ustvarjali pogoje za razvoj, zlasti še na področju infrastrukture in izobraževanja, ter spodbujali poslovno sodelovanje med delovnimi organizacijami na manj razvitih območjih in drugimi delovnimi organizacijami.

Nekaj smo tudi že napravili. Republiški izvršni svet je že obravnaval prvo celovitejšo gradivo o manj razvitih območjih v SR Sloveniji, kjer so nakazane možnosti in način njihovega hitrejšega razvoja. Prav tako je izvršni svet v razpravi o nadaljnjem družbeno-ekonomskem razvoju kmetijstva, ki poteka v okviru ZKS in ZKJ, izoblikoval svoja stališča o najpomembnejših vprašanjih razvoja kmetijstva v Sloveniji ter jih posredoval Skupščini SRS. Skupščina je o njih razpravljala ter jih sprejela kot osnovo za pripravo srednjoročnega in dolgoročnega programa razvoja kmetijstva in odnosov na vasi. Kot praktično uresničitev teh stališč je izvršni svet predložil skupščini SRS osnutek zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu, osnutek zakona o prispevku stabilizacijskega sklada za živinorejo in gradivo o izobraževanju za potrebe kmetijstva.

Razen tega bo izvršni svet še letos predložil republiški skupščini predlog ureditve starostnega zavarovanja kmetov, kmetijske pospeševalne službe, blagovnih rezerv, nekaterih vprašanj s področja cen kakor tudi s področja organiziranosti kmetijstva npr. zadrugništvo.

Končno se je torej le začela trajna akcija za pomoč manj razvitim področjem v Sloveniji. VINKO BLATNIK

Na 10 cicero

• KOPER

Plenum Obalnega sindikalnega sveta je na zadnji seji izvolil tri delegate za konferenco slovenskih sindikatov, ki bo sredi junja letos. Delavce obalnega območja bodo zastopali Darko KOS, VKV delavec iz Mehanotehnike Izola in podpredsednik OSS Koper, Milan DRAKSLER, inženir organizacije dela v Luki Koper in član gospodarske komisije ter Marinka PREBIL, socialna delavka v VVZ »Elvira Vatovec« Strunjan.

Poleg teh treh delegatov pa se bo udeležilo konference tudi šest članov sindikalnih organizacij obalnega območja, ki so bili izvoljeni na republiških strokovnih odborih sindikata ali pa so člani republiškega ali zveznega plenuma sindikatov ter imajo s tem pravico udeležbe na konferenci. Delegat obalnega območja se že pripravljajo za aktivno udeležbo na konferenci. KC

• MURSKA SOBOTA

Pred dnevi je predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Murski Soboti obravnavalo gibanje osebnih dohodkov od septembra minulega leta pa do konca marca letos. Predsedstvo je ugotovilo, da osebni dohodki sicer izpričujejo porast za 7,7 odstotka v mesecu marcu v primerjavi z lanskim decembrom, da pa se realni osebni dohodki pravzaprav niso zvišali, saj so v tem času znatno porasli tudi življenjski stroški. V tem obdobju pa se razkriva še ena značilnost: zmanjšalo se je število tistih delavcev, ki prejema nižje osebne dohodke. Še vedno pa so sindikati v Murski Soboti zaskrbljeni zaradi sorazmerno velikega števila delavcev, ki prejema osebne dohodke od 400 do 800 dinarjev. Predsedstvo soških sindikatov je zato sklenilo, da bo občinski svet skupaj s prizadetimi kolektivi proučil vzroke, ki ne dovoljujejo zvišanja osebnih dohodkov na normalno raven. A. H.

• JESENICE

V nedeljo, 21. junija, bo na Golcu nad Jesenicami velika slavnost. Za ta dan namreč pripravljata matično planinsko društvo in Jeseničanski skupaj z svojimi mladinskimi in alpinističnim oddelkom ter z nadvse delovnim turističnim društvom iz Planine pod Golcem vseljudsko slavnost v počastitev 145. obletnice rojstva starost slovenskih planincev Franceta Kadilnika ter 65. obletnice dograditve prve slovenske planinske postojanke v Karavankah — Kadilnikove koče, ki je bila 13. junija 1943 leta požgana. Z. U.

• ČRNOMELJ

Ob koncu minulega meseca so v Crnomlju slovesno proslavili 25. obletnico ustanovitve tamkajšnje gimnazije. Gimnazijo je ustanovil SNOS 9. oktobra 1944 leta na takratnem osvobojenem ozemlju. Ta gimnazija je bila v šolskem letu 1944/45 edina slovenska popolna gimnazija na ozemlju sedanje Slovenije, ki ni bila pod okupatorskim nadzorstvom.

V osemnajstih povojnih maturantih je številno razmeroma sibka gimnazija v Crnomlju dala 343 maturantov oziroma 450 abiturientov, če upoštevamo tudi tiste, ki so končali gimnazijo leta 1945. Letos je vprisan v šestih oddelkih črnomeljske gimnazije 137 rednih dijakov, zvečenih iz občin Crnomelj in Metlika.

Na slovesnosti so se zbrali številni gostje, nekdanji ravnatelji in profesorji ter dijaki črnomeljske gimnazije. O pomenu črnomeljske gimnazije je udeležencem proslave spregovoril njen ravnatelj Janez Kambluš, sedanjí dijak gimnazije pa so izvedli krajši kulturni program.

• DRAVOGRAD

V industrijskem montažnem podjetju Monter v Dravogradu so po več kot enoletni prisilni upravi volili delavski svet podjetja in druge samoupravne organe. Prisilni upravi je ob pomoči občinske skupščine in ševeda prizadevnosti celotnega kolektiva ter s krediti uspelo v značilni meri sanirati težak gospodarski položaj podjetja. Prisilna uprava je prvič delavskega sveta poročala o svojem delu ter muč drugim priporočila samoupravnim organom podjetja, naj se naprej skrbijo za organizacijsko izpolnitve in kadrovske okrepitve podjetja ter da si z vsemi silami prizadevajo v prihodnjem obdobju uresničiti začete investicije. V. R.

pohištvo
in oprema
za vaš dom

lesnina

centrala ljubljana titova 51

V OBJEKTIVU

»Svobodno Pohorje«

Prejšnjo nedeljo je bila v Lovrencu na Pohorju zaključna prireditve akcije: »Svobodno Pohorje«. Te osrednje proslave slovenske mladine ob 25-letnici osvoboditve so se udeležili mnogi visoki slovenski politični in vojaški voditelji, med njimi Edvard Kardelj z ženo Pepco, Sergej Kraigher, Lidija Sentjura, Miha Marinko, Tone Kropušek in komandant ljubljanskega vojnega področja generalpukovnik Franc Poglajen.

Številni gostje in domačini so z zanimanjem sledili zaključni akciji napada na Lovrenc, ki so ga izvedle mladinske brigade, enote predvojaške vzgoje in JLA. Po »osvoboditvi« je na mitingu govoril predsednik Zvezne mladine Jugoslavije Janez Kocjančič, sledil pa je bogat kulturni program. ANDREJ AGNČIČ

NAŠA NOVA SERIJA SESTAVKOV NA TEMO: SPREMEMBE KREDITNO MONETARNEGA SISTEMA IN ZUNANJETRGOVINSKEGA REŽIMA

Kje in kako začeti?

Spisek vsaj 23 problemov, ki bi morali biti razrešeni že včeraj in ne šele jutri

Smo v obdobju, ko se na vseh ravneh trudimo, da bi čimprej prišli vsaj do zasnov dolgoročnega razvoja naše države in ko bolj kot kdajkoli občutimo, da bo treba korenito spremeniti veljavni kreditno-monetarni sistem in zunanjetrgovinski režim, da bi v bodoče bolj spodbujala vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev dela, kot pa ga, na primer, usmerjata zdaj.

Pristojni organi so že imenovali posebne delovne skupine, ki naj bi pripravile osnutke tez za spremembo predpisov z navedenega področja. Nekaj gradiva v zvezi s predvidenimi spremembami je tudi že prišlo v javno razpravo. Prav zato, ker se tudi tokrat mnenja o predlaganih rešitvah med seboj močno razlikujejo, bomo v naši novi seriji sestavkov o spremembah kreditno-monetarnega sistema in zunanjetrgovinskega režima poskušali prikazati vsebino posameznih problemov in predloge za njihovo reševanje ter konkretne možnosti za dejanske spremembe.

V današnjem uvodnem stavku se omejujemo le na vprašanje: kje in kako začeti?

Ce kogarkoli preseneča takšna izhodiščna zamisel, naj pojasnimo nekaj dejstev!

KAKO DELUJE ŽIVČEVJE NAŠEGA GOSPODARSTVA?

Kreditno-monetarni sistem in zunanjetrgovinski režim prav gotovo pogojujeta poslovanje slehernega, torej tudi našega gospodarstva. »O zdravem« gospodarstvu pa govorimo takrat, ko banke lahko zagotavljajo v vsakem trenutku zadostna sredstva vsaj tistim podjetjem in panogam, ki prednjačijo v razvoju in vključevanju v mednarodno menjavo, oziroma tudi tistim dejavnostim, za katerih hitrejši razvoj je zainteresirana družba kot celota. Z druge strani pa mora zunanjetrgovinski režim omogočati delovnim organizacijam, da se v mednarodno menjavo vključujejo pod kar najbolj enakopravnimi pogoji. Tako naj bi se, teoretično gledano, dokopali do tistega rezultata, ki ga navadno poimenujemo z optimalnim izkoriščanjem primerjalnih prednosti narodnega gospodarstva.

Živčevje našega gospodarstva, če smemo tako reči, žal ne deluje v celoti v tem smislu. Proces odpiranja našega gospodarstva v obdobju po reformi razkriva slabosti iz dneva v dan. Ker doslej pri razreševanju posameznih zadev s področja kreditno-monetarnega sistema in zunanjetrgovinskega režima nismo bili dosledni, oziroma smo sprejemali parcialne rešitve in obenem pozabljali na povezanost in celovitost problematike navedenega področja, se je nakopičilo vsaj 23 zelo resnih problemov, ki ne dopuščajo nobenega odlašanja, da bi gospodarstvo slednjič vedelo, kako naj skozi daljše razdobje vnaprej programira svojo aktivnost in da bi skladno s tem tudi poslovne banke s svojo politiko začele vplivati na selekcijo znotraj gospodarstva kot celote oziroma še posebej znotraj posameznih gospodarskih dejavnosti.

Na kaj vse mislimo pri tem? Komisija za revizijo zakonov s področja kreditno-monetarnega in bančnega sistema, ki jo je že pred dvema letoma imeno-

vala Zvezna skupščina in kateri smemo verjeti, da ne bo predlagala nečesa, kar vsaj v glavnem ne bi bilo uresničljivo, se je, na primer, v svojem predlogu tez za spremembo zakonodaje »spotaknila« ob osem zadev s področja monetarnega sistema in ob kakih petnajst »kritičnih« vprašanj s področja bančno-kreditnega sistema. Temeljno izhodišče komisije je bilo, naj bi se končno le že dogovorili, ali bomo problematiko kreditno-monetarnega in bančnega sistema še kar naprej urejali samo z zveznimi predpisi, ali pa bomo sočasno izkoristili možnosti, ki jih nakazujejo ustava in na njej temelječi predpisi, da bi torej določena pooblastila prenesli na republike. Odgovor na to vprašanje je toliko pomembnejši zaradi tega, ker zavoljo različne stopnje razvitosti naših republik sedanji sistem ne vpliva dovolj spodbudno na razvoj tistih področij, ki bi ob drugačnih razmerah lahko hitreje izkoristile svoje prednosti in tako »razvoj« potegnile za seboj tudi drugod.

SKRAJSANI SPISEK PROBLEMOV

Iz takšnega ali drugačnega odgovora na omenjeno dilemo izvirajo tudi odgovori na druga vprašanja, zaradi katerih tako ali drugače »trpijo« banke in delovne organizacije. Eno teh vprašanj na primer je, kako naj bo urejen sistem poslovanja poslovnih bank, da bi bil dejansko učinkovit in da bi vplival na izboljšanje uspešnega trga kapitala, vstevši poslovanje z obveznicami in z drugimi vrednostnimi papirji. S tem pa je tesno povezano vprašanje, kako tudi gospodarstvu omogočiti, da bi lahko čim bolj vplivalo na poslovno politiko naših bank. Ko bi v zvezi s tem izboljšovali za vse sprejemljivo stališče, bi na primer morali povedati, kako in v čigavo korist ukiniti tako imenovani anonimni del kreditnega sklada bank, kako določiti namembnost depozitnih bančnih sredstev in kako opredeliti namembnost kreditov iz teh sredstev. Z druge strani gospodarstvenike tudi zanima, kdaj in kako bo v kreditni sistem vključena tudi Poštna hranilnica; kako naj bi v prihodnje potekali medbančni integracijski procesi in, ne nazadnje, tudi to, pod kakšnimi pogoji bi delovne organizacije lahko prenašale začetne vloge v kreditne sklade bank, kako bi torej lahko »zamenjale« banke, ne da bi izgubile navedena sredstva.

V zvezi s problematiko monetarnega sistema gre zlasti za vprašanje, kako določiti celotni obseg zadolžitve poslovnih bank pri Narodni banki in višino obvezne rezerve poslovnih bank pri Narodni banki, kako in s takšnimi ukrepi zagotavljati stalno likvidnost bank in kolikšno stopnjo samostojnosti naj bi Narodna banka imela pri sprejemanju monetarnih odločitev. Navedena vprašanja so pomembna zlasti zavoljo tega, ker dosedanja praksa kaže, da pri odločitvah o teh zadevah navadno prevladajo s političnimi vzroki pogojene odločitve, ne da bi pristojni organi ob tem prevzeli nase tudi odgovornost za posledice, ki so nastale zaradi njihovih kratkoročno usmerjenih odločitev.

inles PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

Na podoben način in o najmanj tolikšnem številu problemov, kot smo jih primerjalno navedli v zvezi z aktualnimi

vprašanji kreditno-monetarnega in bančnega sistema, bi lahko spregovorili tudi glede zunanjetrgovinskega režima. Ker gre za znane zadeve, jih na tem mestu in tokrat ne bi ponavljali. Ne glede na to pa je seveda aktualno vprašanje, kje in kako začeti, da bi tudi na tem področju vplivali na stabilizacijo pogojev gospodarjenja in s tem na gospodarsko stabilnost naše družbe kot celote.

NE NA PAMET!
Kolikor je mogoče razbrati iz doslej znanih predlogov za spremembe kreditno-monetarnega in bančnega sistema ter zunanjetrgovinskega režima, v zdajšnjih razmerah in po uradnih ocenah ni mogoče pričakovati korenitejših sprememb, ampak zgolj izpopolnitve veljavne zakonodaje. V teh okvirih naj bi, tako sklepamo po razpoložljivih študijskih materialih, razrešili večino zadev, ki tako ali drugače obremenjujejo naše gospodarstvo.

Ce bi res bilo tako, najbrž zaradi tega nihče ne bi negoval, čeprav bi se hkrati nujno morali vprašati tudi to, za kakaj tega še nismo storili, če naj bi bilo uresničljivo že ob sedanjih razmerah. Vprašanje bi torej bilo: kdo je odgovoren za sedanje stanje?
Žal ne verjamemo v tako optimistično ocenjevanje problematike navedenih področij. Prestop k oblikovanju smernic ukrepov ekonomske politike za obdobje do 1975 leta, denimo, kaže, da sicer znamo sestavljati spiske želja, ne znamo ali ne upamo pa si obenem povedati, s kakšnimi ukrepi bi tudi zagotovili uresničitev naših želja in ciljev.

Prav zaradi tega bomo v nadaljevanju naše serije sestavkov o spremembi zakonodaje z navedenih področij spregovorili o predlogih in mišljenjih tistih, ki jih trenutne razmere in tudi napovedane spremembe najbolj teže. To so naše delovne organizacije.

MILAN GOVEKAR

PREMALO IZKORISČENE MOŽNOSTI

Makedonska gospodarska delegacija v Sloveniji

Te dni se je mudila na obisku v Sloveniji makedonska gospodarska delegacija, ki jo je vodil Asen Simitičev, predsednik gospodarske zbornice Makedonije.

Iz razgovorov v republiški gospodarski zbornici smo lahko med drugim razbrali, da bi na slovenskem trgu lahko kupovali makedonsko sadje in povrtnine po mnogo nižjih cenah, če bi slovenska podjetja, ki nabavljajo to sadje v Makedoniji, sklenila s proizvajalci dolgoročne pogodbe. To potrjuje odločitev ljubljanske Prehrane, a tudi Slovenijavino že gre po tej poti, saj bo skupaj z makedonskim podjetjem investiralo v obnovo vinogradov v ohridskem okolju. Sodelovanje med makedonskimi in slovenskimi podjetji pa se uspešno razvija tudi na drugih področjih. Tako ima na primer ljubljansko podjetje Agrostroj, ki edino pri nas proizvaja popolne namakalne naprave, zelo dobre kupce prav v Makedoniji. Na makedonskem trgu se uspešno uveljavlja tudi ljubljansko trgovsko podjetje Lesnina; edina težava, ki jo ima to podjetje v Makedoniji, je ta, da z nekaterimi lokalnimi dejavniki ne najde vselej skupne govornice pri odpiranju novih prodajalnih, zlasti pa pri nakupu zemljišč za gradnjo prodajalnih in drugih objektov. Slišali pa smo, da imajo podobne težave v Sloveniji tudi makedonska podjetja, tako da očitkov res ne kaže metati samo na eno stran.

Tudi slovenska in makedonska tekstilna podjetja uspešno sodelujejo. Predstavniki podjetja OHIS je na primer nakazali nove možnosti za prodajo tekstilnih vlaken »malon«, ki bi jih makedonska in slovenska tekstilna podjetja skupaj lahko prodajala na domačem, predvsem pa tujem trgu. Ta kemični kombinat pa uspešno sodeluje še s slovenskimi podjetji Zlatorog Maribor, s Šampionko Renče, podjetjem Iplas iz Kopra, Združeno kemično industrijo Domžale, Savo Kranj in z drugimi.

Makedonski gospodarstveniki so si v Agrostroju v Ljubljani ogledali tudi demonstracijo kmetijske opreme, obiskali so še ljubljansko Prehrano, Impol v Slovenski Bistrici ter Swaty, TAM in MTT v Mariboru. Delegacija je sprejel tudi predsednik slovenskega Izvršnega sveta Stane Kavčič. Z.

PRVI SADOVI

Na drugi seji konference ZKS, ki bo 25. junija, bodo — kot je znano iz objavljenega dnevnega reda — po razpravi o nalogah komunistov pri razvijanju kmetijstva tudi pregledali, kakšno usodo so doživeli sklepi prve seje konference. Večino stališč o nalogah komunistov pri gospodarskem in družbenem preobrazanju Slovenije, ki jih vsebuje resolucija prve seje konference, bo mogoče povsem uresničiti sicer šele po daljšem časovnem obdobju, vendar pa že pregled dosedanjih ukrepov in prizadevanj prida, da so komunisti na odgovornih delovnih mestih delo dobro zastavili in da so ga nekaj tudi že opravili.

Naš glavni uspeh je nedvomno uspešen začetek letošnjega gospodarskega leta. Tako se je aktivnost gospodarstva v Sloveniji v prvih 4 mesecih letošnjega leta močno povečala. Industrijska proizvodnja se je povečala za 9,8 %, plačila z žiro računov gospodarskih organizacij za 9,6 %, zaposlenih je v družbenem sektorju 4 % več, izvoz se je povečal za 15 %, uvoz za 14 %. Škoda le, da so se povečali tudi življenjski stroški — za 8 % — in cena na drobno — za 10,3 %.

Zato ostaja slej ko prej naša glavna naloga: umiritev tržišča!

In kakšna je v zvezi s tem aktivnost republiških organov na gospodarskem področju?

Republiški izvršni svet je s programom dela, ki ga je pripravil in sprejel na osnovi stališč in sklepov resolucije konference, izpolnil že več nalog s področja družbeno ekonomskih odnosov. Obravnaval je predlog resolucije in osnutek koncepta dolgoročnega ekonomskega političnega razvoja Slovenije, pripravil osnutek o družbenem usmerjanju delitve dohodka in razpravljal o vseh oblikah državnega kapitala in skladnih, s katerimi razpolaga republika Slovenija ter o urejitvi odnosov, ki iz tega izvirajo. Razen tega pripravlja s področja gospodarjenja z gozdom — po razpravi v republiški skupščini — predlog o bodočem upravljanju gozdov. Izvršni svet je dal med drugim tudi pobudo za družbeni dogovor med elektrogospodarskimi podjetji, gospodarstvom ter družbeno-politično skupnostjo

in naročil program razvoja energetike do leta 1980, da bi lahko čimprej uskladili predloge o gradnji bodočih elektroenergetskih objektov in predloge o novih oblikah financiranja njihove gradnje.

Ne samo republiška skupščina in IS, tudi delo drugih republiških oblastnih organov je usklajeno s stališči resolucije. Na področju obdavčenja smo lani uveljavili pomembnejše dopolnitve sistema: pomenotili smo, denimo, davčne stopnje v okviru republike, uvedli davek na dohodek od počitniških hiš, davek na tovarna motorna vozila, diferencirano obravnavanje dohodkov od avtorskih pravic, zaostriili obdavčevanje dohodka od preprodaj, razširili krog zavezanec, ki plačujejo davek po dejanskem dohodu, in uvedli olajšave za vzdrževane družinske člane pri odmeri prispevka iz skupnega dohodka občanov. Letos velja ista ureditev kot lani.

Zdaj pripravljajo republiški organi revizijo davčne zakonodaje. Proučili bodo veljavni sistem, kritično ocenili primernost sedanjih rešitev in poiskali možnosti za dopolnitve sistema, tako da bo bolj neposredno prispeval k uresničevanju hotenja naše ekonomske in socialne politike ter da bo hkrati postal bolj učinkovit instrument za omejevanje neupravičenega socialnega razločevanja.

V letošnjih petih mesecih smo v Sloveniji razen tega občutno omilili glavno bolezen, ki je hromila naše gospodarsko življenje — nelikvidnost. Ob koncu minulega leta je imelo 183 delovnih organizacij blokirane žiro račune, letos v maju pa le še 68 delovnih organizacij. Ukrepi za reševanje nelikvidnosti so torej v sorazmerno kratkem času obradili dokaj dobre rezultate. Se večje uspehe pa bi lahko dosegli ob večji uporabi akceptnih terjatev. Teh prijemov pa se ne poslužujemo na vseh območjih Jugoslavije enako, kar najbolj zavira reševanje omenjenih vprašanj in negativno vpliva na celotno gospodarstvo v državi. VINKO BLATNIK

Zavod »BOREC«

OBVEŠČA CENJENE BRALCE,

Ljubljana, Beethovnova 10

DA SO IZŠLE NOVE KNJIGE:

1. POŽGANE SLOVENSKE VASI

Vrsta reportaž o slovenskih vaseh, ki so bile požgane med zadnjo vojno. Vezava celo platno, 55,00 din

2. POKOL V NOVEM SADU

Pričevanje o dogodkih, ki so pretresli Novi sad v začetku leta 1942. Vezava celo platno, 42,00 din

3. DVOBOJ VOHUNOV

Boj številnih diverzantov in obveščevalcev, ki so si prizadevali speljati Hitlerjevce na krivo sled o tem, kje in kako naj bi prišlo do invazije v Normandiji. Vezava celo platno, 64,00 din

Posebej opozarjamo in priporočamo Zbornik »SLOVENKE V NARODNOOSVOBODILNEM BOJU«. Zbornik bo izšel v treh knjigah jeseni t. l. Zajema dokumente, članke in spomine, ki izčrpno prikazujejo udeležbo slovenskih žena in deklet na vseh področjih narodnoosvobodilnega boja. Zbornik bo najprimernejše darilo za udeležke in sodelavke v NOB ter interniranke, zato ga posebej priporočamo ustanovam, gospodarskim in političnim organizacijam, da bodo z njim obdarile svoje sodelavke in upokojene tovarišice — udeležke.

Tri knjige, vezane v celo platno, kartonski ščitni ovitek, cena 220,00 din.

Zbiramo prednaročila za trilogijo Toneta Svetine UKANA!

Na Slovenskem je po tem edinstvenem partizanskem romanu še vedno veliko povpraševanje, zato bo delo v celoti ponovno ponatisnjeno.

Prednaročniška cena bo enaka dosedanj, po izidu bo cena zvišana. Prednaročila zbiramo do konca septembra t. l., izid ponatisa pa je predviden v prvi polovici leta 1971.

NAROČILNICA

Nepreklicno naročam:

1. Zbornik SLOVENSKE V NARODNOOSVOBODILNEM BOJU

celo platno, 220,00 din

2. Trilogijo UKANA

celo platno, 225,00 din

polusnje, 260,00 din

celo usnje, 350,00 din

Naročnino bom poravnal(a):

- a) takoj po prejemu knjige,
- b) v petih mesečnih obrokih (po prejemu knjige),
- c) v desetih mesečnih obrokih (pričetni z dnem naročila). (Neustrezno črtajte.)

PRIIMEK IN IME

kraj, ulica in h. št.

pošta

ZAVOD BOREC

knjigotrški oddelek

LJUBLJANA

Beethovnova 10

KOMENTARJEVI STOLPEC

PERSPEKTIVA ZASAVSKIH PREMOGOVNIKOV
JE V MODERNIZACIJI

SPREJELI SO PETLETNI NAČRT

Pred kratkim je osrednji delavski svet Zasavskih premogovnikov razpravljal in potrdil predlog petletnega načrta modernizacije objektov in naprav, ki je sestavni del dolgoročnega razvojnega programa gospodarjenja tega velikega podjetja. Osnutek bodo v kratkem predložili tudi skupni seji zasavskih občinskih skupščin, ker pač sodijo, da gre za akcijo, ki je velikega pomena za celotno gospodarstvo v revirjih.

LITIJSKO-VRHNIŠKO
SODELOVANJE

Zgleden primer

Na občinski skupščini v Litiji so pred kratkim z velikim zadovoljstvom sprejeli odločitev vrhniške občinske skupščine, da sredstva sklada skupnih gospodarskih rezerv, ustvarjena v obratu usnja Smartno, v celoti prepušti Litijanom. Za to je bil potreben poseben sklad vrhniške občinske skupščine, kajti, kot je znano, se sredstva tega sklada stekajo in zbirajo v tisti občini, kjer je sedež matičnega podjetja. Po vsej verjetnosti gre za prvi primer na Slovenskem, da je neka občinska skupščina sredstva, ustvarjena v skladu gospodarskih rezerv, pustila v drugi občini. Vsaj tako menijo v Litiji, kjer se dejansko niso nadejali tolikšne pozornosti. Sicer pa v Litiji upravičeno menijo, da jim treba iskati vzroke za še vedno počasne integracijske procese v našem gospodarstvu tudi v tem, da ekonomsko šibke občine niso najbolj naklonjene združevanju svojih podjetij z močnejšimi delovnimi organizacijami v drugih občinah, saj s tem izgubijo dokajšnja sredstva skupnih gospodarskih rezerv. Treba je namreč vedeti, da so to za zdaj edina sredstva, s katerimi občine samostojno razpoložajo in jih, kot je znano, v večini primerov porabijo za pospeševanje gospodarstva na bo 2% sredstva, zbrana od Tudi litijska občinska skupščina bo 2% sredstva, zbranih od vseh ustvarjalnih skladov delovnih organizacij, namenila za odpiranje nekaterih novih produktivnih delovnih mest. In ker v obratu Smartno vrhniške industrije usnja ustvarjajo precej teh sredstev, ki pa jih je občinska skupščina na Vrhniki prepuščila Litiji, bo denarja za te namene več, kot pa so pričakovali. Litijsko-vrhniški primer torej nazorno kaže, kako naj bi v prihodnje sodelovale občinske skupščine in si med seboj pomagale. Razumljivo je, da v Litiji cenijo sklep vrhniške občinske skupščine in ga dajejo kot primer, ki naj bi našel nove posemalce.

Osrednji delavski svet in vodstvo podjetja sodita, da bo mogoče najeti kakih 70% sredstev kot posojilo pri svetu za energotiko SR Slovenije, preostalih 30 odstotkov pa bi zagotovili iz svojih virov. Približno polovico denarja bi porabili za predvidena dela v jamah in zunanjih obratih, 50% pa za nakup opreme in ureditev transporta.

Najintenzivnejša vlaganja so predvidena letos in prihodnje leto, končali pa bi z modernizacijo leta 1975.

REZULTATI MODERNIZACIJE

Značilno je, da s sedanjo rekonstrukcijo in modernizacijo ne zasledujejo toliko povečanja obsega proizvodnje kot nekaterih drugih, zelo pomembnih rezultatov. Po končanem vlaganju bodo namreč v vseh treh rudnikih proizvajali na leto samo 2 milijona 200.000 ton premoga, to je le za 11% več kot letos. Bistveno pa je to, da bo modernizacija omogočila porast produktivnosti za polnih 47%, rudniška storitev bi se od sedanje 2,03 tone na dan zvišala na 3,10 tone na delavnik. Celotni dohodek bo višji za 20%, dohodek za 18%, osebni dohodki zaposlenih pa bi morali biti večji za 35%. Hkrati predvidevajo delno zmanjšanje proizvodnih in drugih stroškov. Očitno je torej, da gre pri modernizaciji za boljše in cenejše gospodarjenje. Skratka, kolektiv dobro ve, da mu bodo investicijska vlaganja omogočila boljšo perspektivo, če je v tej gospodarski panogi še sploh mogoče govoriti o daljši perspektivi.

Ob koncu junija ali najkasneje v začetku julija bodo v Trbovljah izročili svojemu namenu novozgrajeno, tako imenovano težko tekočinsko separacijo. S tem bo končana ena izmed dosedanjih zelo pomembnih investicij. Sedanja separacija je zastarela, v novi pa bo mogoče doseči znatno boljšo kakovost vseh vrst premoga. Modernizacija drugih naprav je torej nujna tudi z avtorizacijo, ki jo bodo v celoti uresničili do leta 1975.

M. V.

VELEBLAGOVNICA

nama

- priporoča potrošnikom hitre, sodobne in ceneje nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

LJUBLJANA

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

PRED RAZPRAVO O KADROVSKI POLITIKI V NAŠI DRUŽBI

KAKRŠNA POLITIKA, TAKŠNI KADRI!

Kakor je že znano iz dnevnega tiska, bo centralni komite ZKS v prvi polovici junija pretresal kadrovske politiko v naši družbi, v okviru te teme pa skrb (ali neskrb) za strokovno usposobljenost zaposlenih v gospodarstvu. Razprava na seji centralnega komiteja o tem se bo lahko razen na druga gradiva oprla tudi na analizo posebne ankete, s katero si je republiška gospodarska zbornica prizadevala poiskati odgovor na vprašanje, kako sprejemajo delovni kolektivi ljudi na delo, kdo se s tem ukvarja in podobno.

Na anketo je odgovorilo 250 zaradi vzorčne izbire tako imenovanih povprečnih gospodarskih organizacij, tako da je ugotovitev mogoče posplošiti tudi na druge. Dejstva pa še malo niso razveseljiva.

Službe, ki se v delovnih organizacijah ukvarjajo s kadrovsko politiko, imajo zelo različne nazive in organizacijski status. V nekaj več kot četrtini anketiranih delovnih organizacij se ukvarja s kadrovsko politiko tako imenovani kadrovsko-socialni sektor. Seveda s tem še ni rečeno, da je delovanje te službe na primerni strokovni ravni. Uspešnost dela teh služb je odvisna predvsem od zastavljenega programa in strokovnosti ljudi, ki v njej delajo. Strokovna izobrazba zaposlenih v kadrovskih službah pa je v preteklosti delovnih organizacij na dokaj nizki ravni: predvsem jim manjka psihologov, sociologov, politologov.

Nekatere delovne organizacije imajo to službo sicer organizirano posebej; v njej je visoko število zaposlenih, vendar pristojnosti in sklop kadrovske službe družbeno prehrano, rekreacijo, snažilke, vratarje itd.

Malo pogojev za to, da bi se kadrovska politika lahko res uveljavila, imajo verjetno v tistih delovnih organizacijah, kjer se s kadrovsko politiko ukvarja splošna služba, sekretariat ali enostavno »uprava« podjetja. Takih delovnih organizacij je, kot kaže anketa, še vedno četrtina.

Se dosti slabše pa so »kadrovske razmere« v tistih delovnih organizacijah, kjer se s kadrovsko politiko ukvarja sa-

mo referent, ki za tako pomembno delo, kot je delo z ljudmi, pogosto sploh ni strokovno usposobljen. Takih delovnih organizacij so izvajalci ankete našli kar 20; med njimi je na primer delovna organizacija s področja gradbeništva, ki zaposluje 370 ljudi, pa ima personalni referent le nižjo izobrazbo. Prav tako ima le referente z nižjo izobrazbo neko industrijsko podjetje s 606 delavci.

Med anketiranimi podjetji je še vedno 13% takšnih, kjer se s kadrovsko politiko nihče sistematično ne ukvarja. Odgovori teh delovnih organizacij so zelo različni. Na vprašanje, »katera služba se v delovni organizaciji ukvarja s kadrovsko politiko«, odgovarjajo: »vodilni delavci«, »komisija delavskega sveta« ali pa »direktor in njegov strokovni kolegij«, celo »blagovni knjigovodja poleg rednega dela« ali administrator v industrijskem podjetju, ki zaposluje 279 delavcev! Omembe vredni primer delovne organizacije na področju industrije, ki zaposluje 1403 delavce, pa pristojnosti za kadrovske zadeve ni določena nobeni službi in anketirani sami ugotavljajo, da kadrovske politike pri njih sploh nimajo.

Na podlagi odgovorov in vprašalnika so izvajalci ankete skušali ugotoviti tudi izobrazbeno strukturo ljudi, ki se ukvarjajo s kadrovsko politiko.

Med 659 delavci, ki delajo v 173 delovnih organizacijah v kadrovskih službah, ima dejanski končali kadrovske izobrazbe 63 delavcev ali 9,5%, višješolsko izobrazbo pa 131 delavcev ali 19,8%. Delavci, ki imajo izobrazbo višje šole, so povečini končali kadrovske smer višje šole za organizacijo dela v Kranju, višjo šolo za socialne delavce in višjo šolo za varnostne tehnike. Največ delavcev ima srednješolsko izobrazbo — 230 oziroma 34,8 odst., kar predstavlja dobro tretjino. Samo dveletno administrativno šolo ali celo samo osemletko pa ima 223 delavcev ali 34,1% od celotnega števila zaposlenih v teh službah!

Zanimivo pa je, da je vsebina dela oziroma opis nalog kadrovske službe v posameznih delovnih organizacijah zelo različni. Naloge niso jasno opredeljene in zato še danes opravljajo na teh delovnih mestih in v teh službah najpreprostejša rutinska opravila. Tako, na primer, opisuje industrijsko podjetje s 1178 zaposlenimi, da sodijo med naloge kadrovske službe: delovna razmerja, evidenca zaposlenih, socialno zavarovanje — prijave, odjave, spremembe med zavarovanjem, izdaja novih zdravstvenih izkaznic — zbiranje podatkov in sestavljanje predlogov o dolžni dopustov zaposlenih. Primer, ko gre pri nekaterih delovnih organizaci-

jah zgolj za rutinska opravila, ponazarja naslednji opis nalog: »na podlagi sklepov kadrovske komisije izdaja sklepe o sprejemu na delo in o prenehanju dela, prijavlja in odjavlja zaposlene, izdaja zdravstvene izkaznice, vodi matično knjigo in drugo personalno evidenco.« Ali pa odgovor: »sprejema na osnovi potreb obratov nove delavce, vodi prijavno in odjavno službo ter izdaja odločbe o odpovedi delavcem na osnovi sklepov pristojnih organov. Vodi stalno evidenco o razpoložljivi delovni sili in jo daje na vpogled pristojnim organom.«

Družbeno-politične organizacije imajo sorazmerno majhen vpliv na oblikovanje kadrovske politike. Na zastavljeno vprašanje o tem, kdo — organ samoupravljanja, vodilni delavci, ali družbeno politične organizacije — ima najmočnejši vpliv na oblikovanje in uresničevanje kadrovske politike, je odgovorila dobra polovica delovnih organizacij. Med temi je spet polovica takšnih, ki pravijo, da ima najmočnejši vpliv organ samoupravljanja, dobra četrtina jih meni, da enakovredno odločajo poleg samoupravnih organov vodilni delavci, za desetino pa je odločilen vpliv vodilnih delavcev direktorja in njegovega kolegija.

Iz teh in še drugih rezultatov ankete republiške gospodarske zbornice je torej možno sklepati, da kadrovska politika v gospodarskih organizacijah še zdaleč ni načrtna, predvsem pa ni v neposredni samoupravni pristojnosti delovnih kolektivov, ampak pogosto v rokah nestrokovnjakov in vodstvenih organov. Zato tudi ni čudno, da je strokovna usposobljenost zaposlenih v slovenskem gospodarstvu pod ravni tehnološke razvisti dela doma in v svetu.

Samoupravni položaj delovnega človeka v kmetijstvu in gozdarstvu

Piše inž. IVAN KUKOVEC, tajnik republiškega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije Slovenije

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Ob drugih splošno znanih vzrokih za težave v samoupravnih odnosih med kmeti in delavci, kot je neurejeno tržišče, prihaja pogosto do težav tudi zaradi neproučenih in nerazvitih gospodarskih odnosov med prvimi in drugimi. Zato si morajo organizirane družbene sile vsestransko prizadevati, da ne bo prihajalo do tolikšnega nasprotja interesov v ekonomskih odnosih med delavci in kmeti, da bi jih ne bilo več možno samoupravno reševati in usklajevati ter da bi zaradi tega nastala potreba po ločenem organiziranju kmetov posebno še v gospodarsko šibke in zato brezperspektivne organizacije, ločene od kmetijstva in gozdarstva. Dosedaj je potrebno onemogočiti birokratske in centralistične težnje posameznikov in tudi vodstvenih organov samoupravljanja, tistih, ki načrtno dušijo razvoj samoupravljanja osnovnih organizacij združenega dela oziroma samoupravo zadržanih in kooperacijskih enot. Proti takim škodljivim pojavom se je potrebno boriti z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Vsekakor pa vse to ne pomeni, da ponekod ne bi bilo potrebno reorganizirati samouprave kmetijskih in gozdarskih organizacij — tam pač, kjer so razmere samo na videz dobro urejene. Zaradi učinkovitega nadaljnega razvoja zadržaništva je nujno potrebno povsod tam, kjer kmetije to upravičeno zahtevajo, ločeno organizirati zadržane oziroma kooperacijske enote združenega dela z vsemi samoupravnimi pravicami in dolžnostmi, ki jim gredo. Pri tem morajo samoupravne pravice in dolžnosti kmetov sloneti na rezultatih njihovega osebnega dela, združenega v dolgoročnih pogodbenih razmerjih v združenem delu. V takih enotah se ustvarja dohodek s poročajo osebnih in družbenih sredstev in na osnovi minulega dela. Vse to je potrebno upoštevati pri vrednotenju dela posameznika,

ker iz vsega tega izvirajo tudi njegove samoupravne pravice in dolžnosti.

Negativni pojavi in težnje v samoupravnih in delitvenih odnosih so značilni predvsem za sorazmerno nerazvita gospodarska območja. Spričo različnih težav skušajo največkrat reševati svoje probleme po liniji najmanjšega odpora ne glede na škodljive posledice. Za manj razvita področja je torej značilno, da so zadržane in kombinati odtujeni od kmeta, da opuščajo lastno kmetijsko proizvodnjo in da se usmerjajo predvsem v trgovanje. Prav tako se kombinati in zadržane niso pripravljene širše integrirati v močnejše organizacije, ki bi bile prav gotovo sposobnejše reševati probleme v proizvodnji, prodaji pridelkov in razvijanju samoupravnih in dohodkovnih odnosov.

V tej zvezi je potrebno kritično presojeti vsako kmetijsko in gozdarsko organizacijo posebej, da bi spoznali dejanske razmere in se s tem izognili nekoristnemu posploševanju, ki daje potuho slabim in demoralizira naprednost. Kritično je potrebno oceniti status in drugo interno zakonodajo in še posebej, kako se ti dokumenti uveljavljajo v praksi. Na osnovi razmer v vsaki organizaciji posebej je potrebno doseči, da bodo napake čimprej odpravljene. Kjer bi pa v teh prizadevanjih organizirane družbene sile ne bile dovolj uspešne, je potrebno pomagati kmetom, da ustanovijo novo zadržano ali podobno samoupravno skupnost na osnovi možnosti, ki se bo po svoji presoji povezovala s tistimi gospodarskimi organizacijami, ki jim zaradi skupnih interesov lahko pomaga v razvoju.

Na podeželju oziroma na vasi je danes nujno potrebno razvijati čimširšo samoupravo kmetov, da bi dosegli čimvečjo proizvodno in družbeno aktivnost prebivalstva. Pri tem morajo kar najbolj aktivno sodelovati kmetijske in gozdarske organizacije ter njihove druž-

beno-politične organizacije. Razvijati je potrebno svete proizvodnih okolišev, ki se lahko imenujejo tudi področne zadruge, če kmetije to želijo, razvijati je treba kreditno službo, strojne skupnosti, skupnosti živinorejcev, sadjarjev, vinogradnikov, hmeljarjev in po potrebi še druge. V tej obliki je potrebno samoupravno in gospodarsko povezovati kmete na vaseh in med vasei, da bi jih tako načrtno usmerjali v tržno proizvodnjo, jih načrtno strokovno izobraževali, jih zainteresirali za načrtno skupno gospodarjenje s sredstvi in delovnimi napravami, za medsebojno pomoč pri skupnih delih, za arondacijo in komasacijo zemljišč in za oblikovanje dovolj velikih proizvodnih enot, za sodobno tehnologijo in tehniko, za racionalno uporabo in gradnjo skupnih komunalnih naprav.

Samouprava v okviru delovnih organizacij in krajevna samouprava v obliki krajevnih skupnosti se morata na posameznem območju najtesneje povezovati. Dvig materialne osnove vasi, osebne in družbenega standarda ljudi ter razvoj gospodarstva kot celote na posameznem območju so osnova za samoupravno organiziranje in delovanje. Le na osnovi tako sestavljenega programa in prizadevanj za takimi rezultati so možno razvijati socialistične odnose na vasi in onemogočiti delovanje sil, ki želijo držati vas v zaostalosti.

V kmetijstvu in gozdarstvu je potrebno v bodoče razvijati širšo in uspešnejšo akcijo za samoupravno povezovanje proizvodnje s predelavo in trgovino, potrebno je razvijati čimbolj pestre oblike samoupravnega povezovanja, od združevanja manjših podjetij v večje in gospodarsko razvitejša pa do dolgoletnih samoupravnih dogovorov o vsestranskem in medsebojnem sodelovanju. Pri tem niso toliko pomembne oblike medsebojnega samoupravnega povezovanja, kot sta pomembna oblika in rezultat medsebojnih odnosov. Razvijati je potrebno vsestransko družbeno-ekonomsko sodelovanje s celotnim kolektivom in njegovimi samoupravnimi enotami združenega dela, ne pa samo vodstvenih kadrov ali celo posameznikov. Kmetijstvo in gozdarstvo se morata še hitreje samoupravno povezovati s predelovalno industrijo in trgovino na območju republike, v državnem in v mednarodnem merilu. Dolgoletna uspešna praksa samoupravno organiziranih slovenskih hmeljarjev in v zadnjem času uveljavljeni samoupravni sporazumi za sanacijo živinoreje in rednejšo oskrbo trga z mesom sta kažipot, kako je potrebno organizirati naše celotno kmetijstvo in kako ga povezati s predelavo in trgovino. Preko teh oblik samoupravnega združevanja in gospodarskega sodelovanja je edino možno doseči učinkovito stabilizacijo splošnih gospodarskih razmer v naši družbi.

Kmetijska in gozdarska oziroma lesno predelovalna poslovna združenja so doslej dosegla pri povezovanju proizvodnje s predelavo in trgovino določene uspehe, vendar pa je to za sedanje in za bodoče potrebe veliko premalo. Zato morajo postati učinkovitejša gonilna sila za široko samoupravno dogovarjanje in za spoznavanje v vseh vprašanih splošnega pomena, to pa je tudi osnovna naloga, zaradi katere so bila ustanovljena.

NA SLOVENSKI OBALI V VEČINI PRIMEROV REGRES ZA DOPUST OD 300 DO 600 DINARJEV

VELIKE RAZLIKE

Obalni sindikalni svet Koper si zelo prizadeva, da bi v letošnjem letu prejeli vsi zaposleni na slovenski obali potreben regres za letni odih. Ob tem sindikati priporočajo, da delavci v ta namen ne bi prejeli manj od 300 in ne več kot 600 dinarjev. Dalje koprski sindikati priporočajo, da bi zaposleni, ki živijo na račun skromnih prejemkov v nezavidljivih socialnih razmerah in so poleg tega morda tudi zdravstveno ogroženi, prejeli za letni odih poleg potrebnega regresa še dodatna finančna sredstva. Obenem Obalni sindikalni svet Koper odločno zavrača poizkuse posameznih delovnih organizacij, da bi izplačale regres za letni odih v doletnem odstotku, glede na prejemke posameznega delavca. To bi namreč pomenilo, da bi tisti, ki zaslužijo že tako ali tako največ, prejeli najvišji regres in seveda nasprotno, kar pa ne bi bilo v skladu s težnjami sindikatov.

vanju je povabila vse sindikalne organizacije iz gospodarstva in negospodarstva. Odziv je bil izreden, saj je komisija prejela v štirinajstih dneh podatke 104 delovnih organizacij, ki zaposlujejo več kot 80 % vseh zaposlenih na obalnem območju. Ob tem naj dodamo, da je bil odziv sindikalnih organizacij iz gospodarstva precej boljši kot iz negospodarstva, saj je anketna zajela v gospodarstvu kar 85 % zaposlenih, v negospodarstvu pa blizu 62 %.

V času, ko je komisija zbirala podatke, od tega bo blizu mesec dni, je regres za letne dopuste izplačalo že 35,6 % delovnih organizacij. Približno polovico toliko delovnih organizacij se je odločilo, da bo regrese izplačalo ob nastopu dopustov. V 12 delovnih organizacijah (11,5 %) regresov še niso odobrili, čeprav imajo že pripravljen ustrezen predlog za višino izplačila. Še manj razveseljivo pa je, da kar v 24 delovnih organizacijah (23,1 %) še niso razpravljali o regresih in, da v 14 delovnih organizacijah (13,5 odstotka) zaradi pomanjkanja finančnih sredstev sploh ni upanja, da bi izplačali regrese.

Posebno zanimiv je primer Igralnice Portorož, kjer so samoupravni organi odobrili regres v višini 900 dinarjev na zaposlenega, poleg tega pa še 500 dinarjev za zakonskega partnerja in otroke starejše od 15 let, ter po 250 dinarjev za otroke mlajše od 15 let.

V nasprotju s tem je zaskrbljujoče, da 14 delovnih organizacij (13,5 %), kot smo že navedli, v letošnjem letu nima upanja, da bi lahko delile regres. V teh kolektivih je zaposleno 2300 delavcev, od tega 51 % žensk.

Zal anketa ne vsebuje nikakršnih podatkov, iz katerih bi lahko razbrali, kako je z regresiranjem dopustov delavcev pri zasebnih delodajalcih. Iz zbranega gradiva pa vendarle izstopajo nekatere značilnosti, ki so karakteristične tudi za območje drugih sindikalnih svetov v Sloveniji. Oglejmo si le najbolj bistvene:

- večina delovnih organizacij izplačuje regres za letni dopust v višini od 300 do 600 dinarjev;
- manjše regrese od 300 dinarjev in večje od 600 dinarjev si delijo le v delovnih organizacijah, kjer malce škripa oziroma, kjer sredstva za regrese ne predstavljajo večjega problema;
- le manjši del delovnih organizacij, nekaj več kot 10 odstotkov, je prikrašanih tudi za minimalni regres. To je po svoje dvakrat zaskrbljujoče. Prvič zato, ker si zaposleni v teh delovnih organizacijah ne bodo mogli privoščiti počitnic in drugič, ker s temi delovnimi organizacijami očitno nekaj ni v redu.

Vprašanje regresiranja letnih dopustov je torej do maja meseca rešilo 66 oziroma dve tretjini delovnih organizacij. Višina izplačanih regresov v omenjenih delovnih organizacijah je pri čakovanju zelo zelo različna. Medtem, ko znaša ponekod le 100 dinarjev (Stavbenik) je drugod regres desetkrat večji (Investbiro, Obalne lekarne).

Poleg Investbira in Obalnih lekarn so izplačali regrese nad 600 dinarjev še pri Stanovanjskem podjetju Piran (650) in Pomorski šoli (700). Zavarovalnica Sava je izplačala svojim delavcem po 300 dinarjev regresa in še za vsak dan dopusta po 20 dinarjev, kar nanese v povprečju blizu 700 dinarjev na zaposlenega. Večina delovnih organi-

zacij pa ima regrese v višini 300 do 600 dinarjev.

zacij pa ima regrese v višini 300 do 600 dinarjev.

UČENCI ZGRADILI ŠPORTNI CENTER

Na dan mladosti, 25. maja, so pri Šolskem centru TAM v Mariboru odprli nove športne objekte, ki so jih zgradili učenci tega centra. Svečano so izročili namenu igrišče za nogomet, rokomet, košarko in odbojko ter stezo za tek na sto metrov.

Nove športne objekte so gradili učenci Šolskega centra pri mariborski tovarni avtomobilov in motorjev v času počitniške prakse, precej dela pa so opravili tudi v prostem času. V zadnjem času so opravili več tisoč prostovoljnih ur.

Poleg športnih objektov, ki so jih doslej že zgradili, namestili in prihodnje zgraditi še novo telovadnico, plavalni bazen, igrišče za mini golf, kegljišče in še nekatere športne naprave. Predvsem se zavzemajo, da bi čimprej zgradili novo telovadnico.

Pri Šolskem centru TAM nastaja torej pravi rekreacijski športni center, ki je že danes ponos šole in vsega Teznega. Tudi v prihodnje lahko pričakujemo, da bo TAM podpirala prizadevanja šolskega centra za izgradnjo čimveč kakovostnih športnih objektov pri šoli oziroma v njeni neposredni bližini. Z izgradnjo novih športnih objektov v neposredni bližini TAM je omogočeno delavcem aktivnejše življenje na športnem področju.

Učencem šolskega centra pri TAM je torej treba izreči vse prizadevanje, kakor tudi vodstvu šole, ki podpira prizadevanja mladih, saj so s svojim prostovoljnim delom veliko pripomogli k razvoju športne dejavnosti na Teznem. Njihovo delo naj bo vzor vsem ostalim šolam v občini Maribor pa tudi v Sloveniji.

D. ZAGORAC ADI ZUNEC

BARVARJI V KOŠUTNJAKU

V športnem parku Košutnjak v Beogradu je bilo v soboto in nedeljo tretje športno srečanje barvarjev Jugoslavije. Tekmovalci Kemokombina Zagreb, Duge Beograd, Heliosa iz Domžal in Colorja iz Medvod so se pomerili v streljanju, namiznem tenisu, šahu, kegljanju in nogometu.

Po pričakovanju so največ uspeha imeli domačini, to je ekipa Duge, ki je osvojila ekipno zmago. Slovenska predstavnica sta nastopila z maloštevilno ekipo, ki ni mogla resneje posegati v borbo za prva mesta.

Predstavniki sindikalnih organizacij so na skupnem sestanku sprejeli sklep, da bo naslednje srečanje barvarjev v maju 1971 v Domžalah. Tekmovanja bodo razširili na še nekatere športne panoge in povabili k sodelovanju tudi ostale proizvajalce barv in lakov.

(-fr)

ZDRUŽENI TABORNIKI

Člani taborniškega odreda »Severni kurir« iz Slovenjegrada, ki prebivajo na območju dravogradske občine, so se pridružili odredu tabornikov »Lackovi borci« na tukajšnji osnovni šoli. Združeni odred ima več kot 100 članov in je med najdelavnejšimi organizacijami v občini. Za svoje delo bo prejel od občinske skupščine tudi denarno pomoč. V. R.

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

Končane devete igre »Bratstva in prijateljstva«

Nedavno se je v Koprivnici s tekmovalcem v avto-rallyju in spretnostnih voznjakh končalo IX. tradicionalno športno srečanje v okviru tedna »Bratstva in prijateljstva« šestih sosednjih slovenskih in hrvatskih občin. Letošnjih športnih srečanj se je udeležilo znatno večje število aktivnih tekmovalcev kot prejšnja leta. Več kot 250 članov sindikata šestih ob-

čin se je pomerilo za najvišja mesta na športnih igriščih, v telovadnicah in na streljiščih. Tekmovali so v naslednjih športnih disciplinah: kegljanju, namiznem tenisu, šahu, streljanju z rračno puško, streljanju na glinaste golobe, spretnostni voznji in rallyju.

OREHOVA VAS

ŠOŠTARIČ NAJBOLJŠI

Na obronkih Radizla je bila minulo nedeljo tretja dirka za državno prvenstvo, na kateri je nastopilo 33 dirkačev. Kljub temu, da je nastopala pred 20 dnevi tu celotna svetovna elita in so tokrat gledalci lahko videli le naše tekmovalce, se je ob progi zbralo blizu 10 tisoč ljubiteljev moto crossa. Tekmovalci so vozili trikrat po 20 minut in 2 kroga. V prvi in drugi voznji je zanesljivo zmagal Leno Šoštarč iz Kar-

lova pred M. Vesenjacom in Zupinom iz Trziča. V tretji voznji pa je Zupin dokazal, da je velik ugjugoslovanskega moto crossa. Premagal je vse tekmovalce, in zaslužen v skupni uvrstitvi osvojil drugo mesto. Zmagovalec dirke je Šoštarč iz Karlovca s 15 točkami pred Zupinom iz Trziča (12 točk), tretji pa je domačin M. Vesenjajak (10 točk).

Pokal pokrovitelja IX. srečanja Bratstva in prijateljstva,

PRED MEDNARODNIMI CESTNO-HITROSTNIMI DIRKAMI V ŠKOFJI LOKI

Tekmovalci iz 21 držav

V Škofji Loki bodo 20. in 21. junija že enaindvajsete mednarodne motociklistične cestno-hitrostne dirke za NAGRADO JUGOSLAVIJE — LOKA 70, ki jih organizira domače avtomoto društvo. Dosele se je za te dirke, ki so iz leta v leto bolj priljubljene, prijavilo že 346 tekmovalcev iz 21 držav. Na tekmovalni stezi, ki jo bodo za to priložnost še posebej uredili, se bodo na jeklenih konjičkih borili za najvišje lovorike tekmovalci iz Avstrije, Italije, Zveze republik Nemčije, Švice, Madžarske, Velike Britanije, Švedske, Belgije, Francije, Monaka, ZDA, Nove Zelandije, Irske, Nizozemske, Finske, Danske, Grčije, Španije, Češkoslovaške, Avstralije in Jugoslavije. Zanimivo pa je pri tem, da vsi prijavljeni ne bodo mogli nastopiti, ker dirke s tolikšnim številom tekmovalcev ne bi bilo mogoče izvesti. Zavaljo tega bodo organizatorji spustili na 4500 metrov dolgo tekmovalno stezo le najboljših dirkačev iz vsega sveta. Predvidoma jih bo lahko nastopilo polovico od prijavljenih.

Doslej so največji mojstri na motorjih dosegali hitrost prek 140 kilometrov na uro. Absolutni rekord ima v rokah Švicar Gyula Marosovszky, ki je v kategoriji z motorjem do 500 kubičnih centimetrov s strojem linto vozil točno 144 kilometrov na uro. Posebnost loških dirk so prikolčarji, saj je v tej kategoriji konkurenca najmočnejša. Tudi letos bo sodelovalo 12 do 14 parov. Pokroviteljstvo nad prireditvijo je tudi letos prevzelo podjetje »Transturist« iz Škofje Loke, organizacijskemu komiteju pa predseduje Zdravko Krvin, predsednik škofjeloške občine.

Ob tej priložnosti naj omenimo še to, da se bo Škofja Loka leta 1973, ko bo proslavila 1000-letnico obstoja, potoevala za organizacijo ene izmed dirk za svetovno prvenstvo. M. Z.

SLOVENJ GRADEC

Končane so medobratne športne igre Goznega gospodarstva. Delavci-športniki iz vseh obratov so se pomerili v sankanju, šahu, smučanju, kegljanju, plavanju, streljanju in odbojki. V skupni uvrstitvi so bili najboljši delavci obrata iz Črne na Koroškem. Vrstni red: 1. Obrat Črna 87 točk, 2. Uprava 86, 3. Obrat Radlje 70, 4. Gradbeni obrat 57, 5. Obrat Slovenj Gradec 45, 6. Strojni obrat 37, 7. Obrat Ravne 36, 8. Obrat Dravograd 22, 9. Obrat Mislinja 18.

V. R.

CELJE

Tekmovanje starejših članov v malem nogometu je bilo te dni končano. Osem ekip je igralo v enotni ligi. Vse tekme so bile na igrišču pri Skalni kleti. Po zanimivih borbah je prvo mesto zaslužen osvojila ekipa EMO v postavi: Pertinač, Ekselenski, Lebič, Januš, Korošec in Čokli, pred Izletnikom (Vučkaiš, Basle, Petelinek, Štoklas, Kranjc in Škrabar).

V prvi sindikalni nogometni ligi pa so bili v petem kolu doseženi naslednji rezultati: EMO : Zlatarna 4:1, Cinkarna : Tehnocomercator 6:1, Ingrad : Zelezarna 3:1, Kovinotehna : Izletnik 6:1, Klma : JNA ni bila odigrana, ker ekipa JNA ni prišla in jo je tekmovalna komisija izključila iz nadaljnega tekmovanja.

Po 5. kolu je lestvica naslednja: 1. Cinkarna 7, 2. Zeleznica 7, 3. Zlatarna 6, 4. EMO 5, 5. Zelezarna 4 točke itd. T. GORSIČ

MARIBOR

Komisija za šport pri OBSS Maribor je organizirala ekipno šahovsko tekmovalje delovnih organizacij za leto 1970. Kljub temu, da je bilo to tekmovalje izborno za nastop na republiškem šahovskem tekmovanju, ki bo od 12. do 14. junija v Bohinju, je bila udeležba izredno skromna. Nastopilo je samo osem delovnih organizacij.

Razveseljiva pa je bila borbenost igralcev na tem tekmovanju. Zmagala je ekipa Metalne, ki je zbrala v vseh srečanjih 33 točk. Na drugo mesto so se uvrstili šahisti tovarne dušika Ruše z 30,5 točke, tretji pa so bili šahisti TŽV B. Kidrič. J. R.

MEDVODE

Ob zaključku tekmovanj v tednu mladosti je TVD Partizan priredil minulo nedeljo zelo uspešno telovadno akademijo. Nastopajoči so poželi obilo aplavza. Prizadevni vodniki so s svojimi učenci prikazali splošno telesnozvojnjo dejavnost društva, ki je na zadovoljivi ravni. (-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

(-fr)

OB NAKUPU NE POZABITE

Special

MARKET

SUPERMARKET

OKNA VRATA

POLKNA PRODAJA NA RIBNICA KREDIT

Prazna vreča (tudi za cement) ne stoji pokonci

Z dolarji, ki smo jih porabili od leta 1964 pa do lani za uvoz cementa, bi lahko kupili opremo za osem cementarn s skupno proizvodnjo 3,200.000 ton cementa

Kapacitete naše cementne industrije niso samo premajhne, so tudi zastarele. V nekaterih primerih pa so sploh že odsulžile.

Zato nam v Jugoslaviji, »deželi v izgradnji«, kot jo radi imenujemo, tudi tako zelo primanjkuje cementa.

V času ko smo cene našega cementa utrdili na ravni cen uvoženega, to je bilo v mesecu maju leta 1967, je akumulacija omogočila cementni industriji, seve ob pomoči skupnosti, sklepanje pogodb za prepotrebna investicijska vlaganja.

In, če bi pri tem ostalo, bi bilo vse v najlepšem redu. Tako pa...

Zgodilo se je kot že nešteto-krat: tako rekoč čez noč so cene reprodukcijskega materiala poskočile, in akumulacija, ki naj bi rešila cementno industrijo, je vse bolj plahnela, dokler se slednjic ni močno približala ničli.

Ob tem pa naj omenimo še to, da so raziskave pokazale, da bomo že leta 1975 potrebovali najmanj 8,5 milijona ton cementa letno. To pomeni, da bomo morali do takrat podvojiti sedanje proizvodne kapacitete, ali pa bomo še bolj odvisni od uvoza, če si ga bomo v tako velikih količinah sploh mogli zagotoviti na inozemskem trgu. Tako vsaj pravijo strokovnjaki.

ZA ENO OPEKO TRI KILOGRAME CEMENTA

Resnosti razmer se proizvajalci cementa dobro zavedamo. Zato smo se tudi leta 1967, ko smo dvignili cene cementa za 20 %, zavestno odločili, da bo šel vsak prihranjeni dinar izključno za razširjeno reprodukcijo...», pripoveduje Tomislav

Kus, šef gospodarsko-računskega sektorja v trboveljski cementarni. »Toda, kaj ko so cene reprodukcijskega materiala samo od začetka lanskega leta pa do pričetka letošnjega leta poskočile v povprečju za 30 %, v posameznih primerih pa tudi za 200 %. Cene cementa so seveda ostale ob tem nespremenjene.«

V letošnjih prvih treh mesecih je zaslužila trboveljska cementarna pri toni cementa le še 1,96 dinarjev. Še nedavno pa so v tej delovni organizaciji računali, da bodo zmogli investicijo v novo 1.000-tonsko peč, vredno 140 novih milijonov!

Cene v gradbeni industriji smo v minulih letih postavili na glavo. Medtem ko velja na primer sedaj tona apna 235 dinarjev, je cement znatno cenejši; za isto količino cementa je namreč potrebno odšteti le 194,57 dinarja. Ali: včasih je veljal kilogram cementa tri opeke, danes pa dobite za eno opeko kar tri kilograme cementa.

»Zato vidimo edino rešitev v novi ceni cementa,« nadaljuje Tomislav Kus. »Le v primeru, da ustrezno rešimo vprašanje cen v cementni industriji, bomo v Jugoslaviji vsaj delno kos razširjeni reprodukciji...«

V Trbovljah so dolgo odlašali z gradnjo nove peči, čeprav ne po svoji krivdi. Sedaj pa, ko je nova 1.000-tonska peč v gradnji, se je mednje spet naselila negotovost.

»Zveznemu zavodu za cene smo že pred časom predložili vso potrebno dokumentacijo o položaju naše industrije in zahtevo po povzvišanju cene cementa...« dopolnjuje direktor cementarne Trbovlje Franc Štojs. Glede na argumente, ki jih imamo, pričakujemo, da bo naša

prošnja ugodno rešena. Če ne, ne vem, kaj bo iz tega nastalo.«

VELIKA INVESTICIJA NA KOCKI?

Z dolarji, ki smo jih od leta 1964 pa do lani namenili za uvoz cementa, bi lahko v Jugoslaviji kupili opremo za osem cementarn s skupno letno proizvodnjo 3,200.000 ton cementa. To vsekakor ni malo, saj izdelamo danes v državi komaj 4 milijone ton cementa na leto.

Nove prodajne cene v aprilu 1967 leta so do neke mere omogočile cementarnam, da so prišle do določenih sredstev za nove investicije. Kolektiv trboveljske cementarne je tako namenil ves višji dohodek izključno za razširjeno reprodukcijo, medtem ko so osebni dohodki delavcev rasli edino na račun višje produktivnosti.

Ko so člani delavskega sveta cementarne Trbovlje na zadnji seji obravnavali položaj, v katerem se je znašlo podjetje in tudi večina jugoslovanskih cementarn, so lahko ugotovili: celotni dohodek so v prvih štirih mesecih letos povečali za 14 %, dohodek kolektiva pa je letos večji le za 0,1 %.

Kolektiv je v takih razmerah seveda onemogočeno normalno poslovanje, prav tako pa ne bo mogel izpolniti obveznosti v zvezi z investicijo.

To pa bi utegnili imeti hude posledice. Naj omenimo le nekatere:

● celoten petletni načrt naših gradbenic bi bil postavljen na kocko, saj z uvozom ne bi mogli pokriti vsaj potreb po cementu;

● že v kratkem času utegnemo samoupravni organi v cementarnah glasovati o tem, da ustavijo dobavo cementa našim gradbenim podjetjem;

● Nizka akumulacija cementarn utegne ogroziti celo enostavno reprodukcijo, kar bi imelo nedvomno zelo dolgoročne posledice.

SINDIKATI: TREBA JE OPREDELITI RAZVOJ CEMENTNE INDUSTRIJE V JUGOSLAVIJI

Potem ko je proučil probleme cementne industrije v Sloveniji in Jugoslaviji ter položaj v Cementarni Trbovlje, je tudi republiški odbor sindikata gradbenih delavcev Slovenije sprejel svoja stališča do tega problema. Sindikati se zavzemajo:

● Po hitrem postopku je potrebno proučiti problem cen cementa in poiskati takšne trajne rešitve, ki bodo omogočale normalen razvoj cementne industrije in samoupravnih odnosov v delovnih organizacijah. Posebej je treba proučiti možnost, da bi cene cementa sprostiti, obenem pa omogočili bolj sproščeni uvoz cementa, to je večjo mednarodno konkurenco na domačem trgu. Takšen ukrep bi pomenil trajno rešitev in omogočil hitrejši in normalnejši potek razširjene reprodukcije. Če tak ukrep v tem trenutku ni možen, je treba zagotoviti, da kontrolirane cene cementa ne bodo še vnaprej ogrožale prepotrebne akumulacije cementarn.

● Odločitve o politiki cen cementa je treba graditi na analizi škode, ki nastaja zaradi pogostih zastojev v gradbeništvu, ki so posledica periodičnega pomanjkanja cementa, pa tudi na analizi razlike med proizvodno ceno in prodajno ceno v trgovini. Ta razlika je odločno prevelika, saj je cena cementa v prodajni mreži včasih za 100 % večja kot znaša proizvodna cena. Zato bi morali iskati takšne rešitve, ki bi zmanjšale to razliko v prid proizvajalcev cementa, ne da bi povečali prodajne cene v trgovini.

● V srednjoročnem gospodarskem planu Jugoslavije in v dolgoročnem razvoju industrije cementa je treba natančneje opredeliti razvoj jugoslovanske cementne industrije in se odločiti za takšne ukrepe, ki bodo delovnim ljudem v tej industriji zagotavljali boljše perspektivo.

● Predsedstvo republiškega odbora sindikata gradbenih delavcev Slovenije predlaga Zveznemu odboru sindikata gradbenih delavcev Jugoslavije, da skupaj s svetom za gradbeništvu Gospodarske zbornice Jugoslavije čimprej pripravi širše strokovno posvetovanje o problemih razvoja cementne industrije in da temu vprašanju posveti eno svojih prvih sej.

Ondan mi je član centra za raziskavo žitja in bitja samoupravljavcev zastavil neprijetno vprašanje: — Kdaj boste prenehali pisati tiste vaše humoreske? Pivo se mi je zataknilo v grlu, zasulil sem resno nevarnost: — Zakaj? — Enak prijem, nezanimivo! Ne berem jih več!

Ves poparjen sem jo pobral v drugi kot in začel razmišljati. Morda ga res lomim. Le komu je sploh mar resolucijski jezik, polomljena slovensčina, politična latovščina. Kranjcem bi morda res moral streči z drugačnim kruhom, še zlasti zdaj, ko se samoupravljanje na vse kriplje bohoti in daje bogate sadove.

Najbrž res vse pre malo skrbito za razvoj sociološke misli, za tegobe raziskovalnih prizadevanj redkih posameznikov, ki...

Nič še ni zamujenega; še je čas, da priskočim na pomoč tudi tam, kjer so pomoči najbolj potrebni.

V rokah imam zato enega izmed socioloških napotkov, kako pretipati samoupravljanju obisti; objavljam ga v po-

PODOBE NAŠEGA ČASA

nosilci funkcij — posamezniki in organi — s katerim se dogajajo posredni, dolgoročni in družbeni cilji in obvladujejo neposredni, kratkoročni in osebni interes);

— organizacija dela in poslovanja (kot posebna sestavina organiziranja oziroma upravljanja enotne družbene akcije, v kateri imajo poseben pomen tehnološka sredstva, predmeti in rezultati dela ter psiho-fiziološke značilnosti človeškega organizma, kar vse zahteva posebne strokovne naprave in metode, da sam delovni proces oziroma izvrševanje poteka dovolj funkcionalno in učinkovito);

— vrste in stopnje sposobnosti in znanja oziroma strokovnosti (ki so nujen pogoj za

RAZISKAVA SAMOUPRAVLJANJA

moč vsem našim samoupravnim strukturam za samokritično raziskovanje lastnega biva.

»O samoupravljanju v naših delovnih organizacijah« — piše v gradivu — »moramo predpostaviti tiste determinante oziroma faktorje, ki so značilni za organizacijo vsakega upravljanja. Najprej samo imenujemo in najkrajše opredelimo te faktorje od najbolj površinskih in očitnih, do globljih, skritih in bistvenih:

— vrste in oblike organizacij in organov, ki so nosilci določenih funkcij dela in upravljanja (ter z njimi tudi prilaščanja in delitve dobrin) in tudi nosilci organizirane zavesti o ciljih (programov, načel, stališč, sklepov, predpisov);

— vrste in nivoji funkcij upravljanja (s katerimi ljudje opravljajo tisto celoto intelektualnih dejavnosti, ki so nujne za osveščanje in oblikovanje enotnih motivov, ciljev in sredstev za usmerjanje enotne in učinkovite akcije);

— moč določenih skupin ljudi (ki odločilno vplivajo v ključnih funkcijah organizacije dela in upravljanja na usmeritev enotne akcije oziroma organizacije);

— odgovornost vseh sodelujočih ljudi (kot zmogljivost ljudi in razmerje med ljudmi,

opravljanje funkcij dela in upravljanja);

— obseg in moč temeljnih interesov za določene odnose med ljudmi (ki so bistven notranji usmerjevalec dejanj in odnosov celih skupin ljudi);

— delitev dela, narava dela in produktivnost dela (ki oblikujejo in spodbujajo interese in zavest za določen način prilaščanja oziroma upravljanja s pogoji in rezultati dela);

— razvojna stopnja tehnologije (ki je bistven materialni pogoj, ki določa naravo in delitev dela in preko njih tudi temeljne interese); itd.

Nosilci analize v regijah in občinah se lahko seznanijo z vsebino analize že v samem vprašalniku za analizo in v kratkem pojasnilu namena vprašanj. Tudi to zadošča za registriranje podatkov oziroma izpolnjevanja vprašalnika. Za tiste, ki se želijo poglobiti v analizo, sami uporabljati podatke in analizirati ter razlagati probleme na svojem področju, bo objavljeno še posebej no gradivo, ki pojasnjuje vsako determinanto analize posebej.

Tako torej! Nisem preslišal poziva, naj se poboljšam in začnem pisati bolj razumljivo ter s tem bolj koristno za našo znanost in naše delovno ljudstvo. VINKO BLATNIK

Ali veste...

...da je med osnovnimi vprašanji kočevske občine tudi modernizacija ceste od Kočevja proti Brodu na Kolpi v skupni dolžini 22 km. Modernizacija te ceste je prioritarna gospodarska in družbena naloga občine, pri čemer računajo tudi na pomoč republike, računajo pa tudi z možnostjo, da bi pri modernizaciji ceste sodelovala JLA. Ker je sedanje cestišče deloma že pripravljeno za modernizacijo, bi veljala ta investi-

cija kakih 30 milijonov dinarjev. Z modernizacijo ceste bi pridobili ne samo eno najkrajših in hkrati najprijetnejših poti, ki vodi skozi Slovenijo proti Jadrano, temveč bi spodbudili tudi gospodarsko življenje najbolj zapuščenega in pasivnega predela občine;

...da po besedah direktorja mariborskega stanovanjskega podjetja primanjkuje v Mariboru kakih 12.000 stanovanj. Osnovna izhodišča akcijskega programa občine pa predvidevajo v letu 1970 za 18% manj zgrajenih stanovanj kot lani. To pomeni, kot piše »Ve-

čer«, popolno stagnacijo. Med vzroke za takšno razmere štejejo predvsem spremembe, do katerih je prišlo pri virih financiranja ob ukinitvi občinskih stanovanjskih skladov;

...da so v Ribnici vse delovne organizacije uspešno zaključile lansko poslovno leto. Letos pričakujejo nadaljnjo gospodarsko rast v vseh podjetjih, predvsem pa v največjem podjetju INLES. Do leta 1975 nameravajo v INLES povečati proizvodnjo na 300 milijonov dinarjev, predvsem z gradnjo nove tovarne za izdelavo vrat;

Dolgo deževno pričakovanje

Letošnija zima je bila dolga. Še maja smo kurili v pečeh. Na Voglu je bilo do nedavnega me-

Morje je za kopanje premrzlo, posedanje ob njem pa kljub temu prijetno

ter snega. Ob morju pa naj bi bila zdaj topla predsezona. Vendar letos ni in ni prave toplote. Sonce posije, kmalu pa dež in burja sejeta slabo voljo med gostince in redke goste. To, da so ceste po Istri razrite ali v rekonstrukciji, tako ni nič novega za začetek sezone.

Zadnje dni maja smo obiskali počitniški dom ZZB v Banjolah pri Puli in dom tržiške tkalnice in predilnice v Poreču.

GOSTJE ODPOVEDUJEJO
Zveza borcev nekdanjega ljubljanskega okraja ima v Banjolah svoj dom, pravzaprav naselje montažnih hišic z 200 ležišči in zidane stavbe za 92 ljudi.

»Vse smo imeli rezervirano,

so potarnali v upravi doma, »sedaj pa imamo le 138 gostov. Drugi so zaradi slabega vremena odpovedali.«

Slabe volje so v upravi doma. Kljub nizki ceni penziona, saj stane v zidani stavbi 27,00 dinarjev, v leseni pa 20,00, nimajo zasedeno. Po vrhu vsega pa od te cene odračunavajo borcem dotacijo, ki jo dajejo za dom občinske organizacije in ki znes 2,50 dinarjev na dan. V predsezoni pa je tako na vse skupaj še 10 % popusta.

Oprostite, za borce, ki so iz revnejših občin, kot sta to Črnomelj in Metlika, ne odračunavajo pri penzionu tistih 2,50 dinarjev. Občinski organizaciji

nimata denarja, da bi plačevali prispevek za dom.

»Lani smo imeli 36.000 nočitev. Letos jih bo zanesljivo manj. Samo pri pijaci smo v letošnjem maju iztržili 10.000 dinarjev manj kot tega meseca lani. In ravno letos smo dali za novo opremo kuhinje 100.000 dinarjev!«

Kljub zdajšnji slabi volji pa v upravi doma mislijo na bodočnost. Imajo že načrte za nov zidan objekt, ki bo imel prostora za novih 120 gostov.

Kot počitniški dom niso oproščeni nobenih dajatev. Nanje gledajo kot na gostinsko podjetje.

TRŽIČANI V POREČU POPRAVLJAJO

»Jaz sem le začasn upravnik«, je povedal tovariš Knific. »Samo do 15. junija bom tu.« Ze od marca skrbi za 49 hišic. Pospravlja, zrači in kakšno malenkost tudi popravi. Sicer pa je upokojen tkalski mojster.

»Sedaj nisem več sam. Trinajst nas je. Sami upokojenci. Popravljamo pomol, bazen, ograjo, elektriko in druge reči. Tako lepo bo, da stari gostje sploh ne bodo vedeli, ali so prišli prav. Nagaja pa nam dež. Vendar do 15. junija, ko se sezona začne, bo gotovo bolje. Za tiste, ki pridejo na dopust, mora biti lepo vreme.«

Kadar je vreme, delajo upokojenci po ves dan in dnevno zaslužijo od 55,00 do 70,00 dinarjev.

»Pridno delamo, da bo vse lepo in urejeno. Zvečer pa kakšno rečemo ob kozarčku.«

Treba je popraviti pomol, počistiti bazen, obnoviti ograjo, da bo vse nared, ko se začne sezona. Upokojenci Predilnice in tkalnice Tržišč so tu kot honorarci